

Un ovitki vsaroga

Poština plačana v gotovini

V R T I C

Štev. 1

SEPTEMBER
1941/42 - XIX

Letnik 72

Vsebina 1. številke

Ples metuljčkov (<i>Mirko Kunčič</i>)	1
Stara pesem (<i>Fr. Sever</i>)	1
Morje je prebrodil (<i>Ivan Matičič</i>)	2
Spominčice (<i>Krista Hafner</i>)	6
Spomin na birmo (<i>Jože Krivec</i>)	6
Ščinkavec (<i>Anton Debeljak</i>)	9
Srobotarji (<i>Ivan Kmet</i>)	10
Naši mladci (<i>Griša Koritnik</i>)	17
Boštjan (<i>Jan. Langerholc</i>)	18
Božje plačilo (<i>Ang. Tavčar</i>)	22
V spominsko knjigo (<i>Jože Velkavrh</i>)	25
Hišica v čevlju (<i>Krista Hafner</i>)	24
Ptice selivke se poslavljajo (<i>Paule Kveder</i>)	26
O zlata otroška doba (<i>Milan Skrbinšek</i>)	28
Moje gosli (<i>Mirko Kunčič</i>)	30
Naša pošta	31
Skrite stezice	32

»Vrtec« izhaja prvega v mesecu, desetkrat med šolskim letom. Letna naročnina je za skupna naročila 20 lir (2 liri mesečno), za posamezne naslove pa 25 lir. List izdaja »Slomškova družba« v Ljubljani. Zanj odgovarja Ivan Štrukelj. Glavni in odgovorni urednik Fr. Ločniškar v Ljubljani, Cesta 3. maja št. 10. Sklep uredništva je peti dan v mesecu. — Uprava »Vrtca« je v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2 (H. Ničman). — Za »Ljudsko tiskarno« v Ljubljani: Jože Kramarič.

VRTEC

LETNIK 72

UREDIL
FR. LOČNIŠKAR

VII B, 28.137, 1

V LJUBLJANI 1941/42-XX.

IZDALA IN TISKALA LJUDSKA TISKARNA V LJUBLJANI
ZANJO ODGOVARJA JOŽE KRAMARIČ

KAZALO

- Pesmi.** — *Debeljak Ant.*: Ščinkavec (9) — Taškič in taščica (33) — Smučarska koračnica (156) — Stržek naznanja snežek (193) — Ptički in fantički (249).
Golar Cv.: Božična (97) — Zasmajalo se je sonce (233).
Golar Manko: O Vseh svetih (65) — Zlati gorica se (83) — Veter veje (83) — Božična (107) — Boj (123) — Sveti Trije kralji (129).
Koritnik Griša: Naši mladci (17) — Smrt (66) — V Betlehem (98) — Zimska (107) — V novo leto (129) — Božja pomoč (213) — Cvetka v polju (229).
Kmet J.: Veter ledeni (134) — Zvonček (197) — Veliki petek (213).
Kunčič Mirko: Ples metuljčkov (1) — Moje gosli (30) — V vlaku (33) — Od zibelke do groba (66) — V tujino (72) — Andrejček na konju (173) — Prošnja (204) — Deveta dežela (219) — Oblaček in ptiček (242) — Čatež (257).
L. J.: O svečnici (161).
Maksimov: Čas (126) — Tri pisane pirhe (225).
Mauser Karel: Vernih duš večer (66) — K polnočnici (98) — Pomladna pesem (210) — Pesem (261).
Ocvirk Zdravko: Prvošolcu na pot (120).
Sever Fr.: Stara pesem (1) — Ptičkam ob slovesu (49).
Strniša Gustav: Naša mačka (59) — Veverica (178).
Svjatoslav: Tinka Tonka (243).
Velkavrh Jože: V spominsko knjigo (23).
Winkler Venceslav: Rajanje (236) — Šentjanžev kres (249).

Povesti, pravljice, pripovedke, basni in prizori.

- Čiček Franjo*: Vesele zgodbe iz Pukš (56).
Debeljak Anton: Ranča peč (77).
Dodič Iv.: Zgodba o srnici Jelki (48) — Kako so v Radovni pregnali hudobca (82) — Zakaj slikajo sv. Antona s prašikom (237).
Fatur Lea: Bogu da, kdor daje v božje ime (78) — Za biser iz pesnikove duše (139) — Živali sklenejo obrambno zvezo (188).
Gaspari Tone: Piva (238).
Golar Cv.: Metka in njen očim (73).
Guyon - Fr. P.: Veleum (167, 198, 220).
Hafner Krista: Spominčice (6) — Hišica v čevlju (24, 52, 84, 117, 150, 171, 207, 226) — Sveta družina in razbojnik (252).
H. Karel: Pravljica o delu (243).
Kmet Ivan: Srobotarji (10) — Tepežkanje (109) — Albinčkovi pirhi (222) — V zvoniku (254).
Krinec Jože: Spomin na birmo (6) — Prvi vzlet (38) — Okence v mladost (135)
Kunčič Mirko: Največje bogastvo (166) — Muren in mravlja 187) — Janezkova domača naloga (210).
Kunstelj France: V mesto (40).
Langerholc Jan.: Boštjan (18) — Plajšev Jaka (80) — Pevce Francè (142) — Miha (201).
Maksimov: Suknja (50).
Mauser Karel: Svilen ruta (108) — Sveta noč - blažena noč (112) — Deček s piščalko (205).
Matičič Ivan: Morje je prebrodil (2, 34, 67, 99, 130, 162, 194, 215, 234, 250).
Plestenjak Jan.: Očetov božični večer (104).
Polda Tone: Ivanov oče (138).
Šeško Tone: Glinasto dete (51).
Tavčar Ang.: Božje plačilo (22) — Divji mož in huda muca (148).
Tomažič Jože: Posojilo in vračilo (94) — Pastirčkova nebesa (145).
Winkler Venceslav: Pesem (45).

Pouk in zabava. — Fatur Lea: Ali me ne poznaš? (95).

- K. A.*: Šolska modrost (55).
Kveder Pavle: Ptice selivke se poslavljaajo (26) — Laponci - najskromnejši narod na svetu (86) — Dvoje prebivalcev iz ledenih krajev (123) — Varujmo naše ptice (152) — Boj za najvišji vrh sveta (179).
Meško Ksaver: Silvin Sardenko (214).
P. V.: Zabavno računstvo (257).
Skrbinšek Milan: Ozlata otroška doba (28, 54, 91, 120, 157, 185, 208, 228, 245, 262).
Š. Fr.: Nekaj belokranjskih (60, 190, 209).
Tomažič Jože: Na Vezuv (173) — V azurni votlini na Capriju (259).
Naša pošta: 31, 62, 95, 127, 159, 191, 211, 230, 247, 265
Skrite stezice: 32, 64, 96, 128, 160, 192, 212, 232, 248,
Rešitve ugank in reševalci na ovitkih in str. 264.
Ilustratorji: Gaspari M., Gaspari O., Globočnik Vito, Godec Fr., Kveder Pavle, Lakovič Vlad., Piščanec Elda, Podrekar France, Sajovic Evg., Smrekar H., Vogelnik Mar., Uršič Fr., Žnidaršič Ant.

Štev. 1

1941/42-XIX

Letnik 72

Mirko Kuncič

Ples metuljčkov

Metuljčki, metuljčki,
metuljčki kriláti —
od cveta do cveta
po pisani trati.

Medičico rujno
natakamo v soščke.
Kje soščke imamo?
Želodčke, želodčke!

Sam Bogec iz raja
oči v nas upira,
na goslice zlate
nam murenček svira.

Tak milo mu strune
pojo in tak sládko:
„Le rajajte, bratci,
življenje je krátko!“

Po prstih za nami
otroci razvnefi
škakljajo, škakljajo,
nas hočejo ujeti.

Kot žive strelice
zletimo po trati —
metuljčki, metuljčki,
metuljčki kriláti!

Fr. Sever

Stara pesem

Stara pesem znova
zopet se začne,
ko se šola naša
na jesen odpre.

Sončenja, kopanja
je dovolj biló —
črni kot zamorci
v šolo zdaj gremo.

Do počitnic novih
beli bomo vsi —
takrat stara pesem
spet se ponovi.

Ivan Matičič

Morje je prebrodil

Ilustriral M. Gaspari

Na Zasadih

Dragi in ljubljenci! Je bil kdo izmed vas že kdaj na Zasadih? Eh, morda komaj v sanjah. Kaj bi na Zasadih, saj jih nihče ne najde, tja ne vodi nobena z rdečim znamenjem zaznamovana pot. Mnog med vami je bil morda celo na Triglavu, pri Sedmerih jezerih, spuščal se čez Komarčo k slapu Savice. Bili ste na Uskovnici, na tisti tihotni planini sladke paše, pa se v enem tednu zredili ob zdravem polnomastnem mleku. Hodili ste po skritih vasicah v bohinjskih hribih pa občudovali sirarje in sirarice pri njihovem snažnem delu. Hodili ste po Kamniških planinah, se čudili lepoti narave, prisluškovali skrivnostnemu odmevu zvoncev pa prekipevali sreče med veselimi planšarji. Zdelo se vam je, da je tu najlepše na svetu.

Morda ste popotovali kdaj po Savinjski dolini, ki jo prištevamo med najlepše kraje. Morda ste bili na vedrem Pohorju, kjer sije rumeno sonce in kjer radost nikoli ne zatone. Popotovali ste prek štajerskih gorc na odprto plan prekmurske krajine, poslušali slavčje speve jeruzalemskih gorc, vriskali z veselimi viničarji ob trgatvi v sončnih vinogradih.

Mnog med vami je krenil zvedav na dolenjsko stran. Vozil se je z vlakom pa videl polja, gozdove, doline in holme Suhe krajine. Spenjal se je na Veselo goró, vriskal na Trški gori, štrmel v mogočne zidine sivih gradov, ki mnogo vedo o burnih časih. Je kdo poslušal mile slavčje popevke v Beli Krajini, prodril je morda prav do Gornjancev in do njihovih naselij, ki so zrasla v nekdanjih bridkih časih.

Hodil si po notranjski deželi in niti tu nisi našel puščobe, če si se le nekoliko zazrl v prirodno čudo tega kraja. Bil si pri Sv. Treh kraljih, na Križni gori ti je srce prekipevalo, a z Javornika si zrl na čudo presihajočega Cerkniskega jezera, s Planinske gore pa gledal tja na kraški svet, ki skriva same podzemeljske čare, še vse mikavnejše od Županove jame.

Ljubi in ljubljenci! Ni mar lepa naša sveta zemlja? Da, lepše ni nikjer na svetu. A koliko je je še, ki je nismo še obhodili. Kamor kreneš, povsod je privlačno in mikavno, niti v Peklu pri Borovnici ni grdo, morda je celo lepše ko kje v sončni deželi. Hudičevega zoba, kakor je nad Peklom, ne premore niti deveta dežela.

Kje so pa tedaj Zasaki? — Hm, kje. Ni važno, kje so, v katerem določenem kraju, temveč kakšni so in kakšno je njih okolje in pa njih življenje. Zato je resda najbolje, da se potrudimo tja pa si jih oglejmo iz dalje in od blizu. Na nekem golem vrhu stojimo in tu se razgledujemo nizzdol: kamor nese oko, samo gozdovje, plano in vegasto, temotno, večno zeleno in živo. Smreke in hoje, hoje in smreke, vmes osamljeni bresti in gabri, nizko jelševje, izsekani deleži, zasaženi z novo rastjo. Tu in tam se vidijo majhne izseke: tam so jase, ki jih nemilostno duši mogočna rast; potem so še večje jase, tisto so lazi, osamljeni in tihi sredi morja rasti, ki pljuska obnje in meče nanje novo in novo seme. Ozri se počez: ali vidiš preseke? Ozke so in ravne, kakor bi bile razpoke. Da, to so preseke, ki jih je napravila sekira; to so

meje deležev, ki teko sporedno skozi gozd. Da, to je gozdovje, žilavo, večno živo, ki nikoli ne premine. To je veliki gozd Volkovnjak.

Ali tudi Volkovnjak, dasi širen in neskončen, ima nekje svoje meje. Mar vidiš tam na skrajnih desnih obronkih, ne kuka li nekaj hiš izza goličav? Da, res je, tam zadaj je Hruševje. In tam na nasprotni strani gozdovja, na levi, se tudi dvigajo goličave. Da, tam ždiyo v soncu tihotne vasice: Drenovo, Brinovje, Jelševo. Nikomur na vsem božjem svetu niso napoti, a se tudi nihče obnje ne obregne. Same si sejejo in žanjejo svoj dobri soržični kruh. Kaj je pa tam pod njimi? Mar ni tudi tam nekaj

goljave na holmu? Res, iz daljave se komaj vidi tisto neznatno gnezdece, ki se dviga iz gozda. No vidiš, tam so Zasadi. — Zasadi? Da, tisto so Zasadi. — Tako je. Ali iz te dalje jih ne boš dosti videl. Pomakniva se torej bliže. Da bi zletela na krilih čez to širno rastje, to bi ti seveda prijalo, kajti bojiš se, da ne pregaziva tega temačnega morja; desetkrat bova omagala, si misliš, in končno utonila sredi življenja te žive rasti. Kako, si ne upaš z mano? Saj tu ni roparjev, le divjad je; pohlevne divjadi se pa ne boj! Saj divjad je gozdu v radost, prav kot samotnemu naselju otročad. Torej pogum, nič se ne boj!

No, vidiš, pa sva le pregazila. Joj, kako si izmučen! Res, ni prijetno gaziti skozi Volkovnjak; še mene je zdelalo, ki sem vaju, ti si pa omahoval, zdvojil si, misleč, da utoneva. Ej, ti niti ne veš, mimo kakšnih navarnosti sva gazila! Le sreča, da je sončen dan. Če bi ne bilo sonca, ne bi prišla. Edino po soncu si moreš jemati smer, ono edino je zanesljiva zvezda vodnica; brez njega naju gošča desetkrat ukane. Vidiš, zdaj sva pa na cilju: tu so Zasadi. Sem gor ne vodijo nobena pota, nobene markacije, so le neznatne steze, ki jih pozna komaj ta peščica ljudi z Zasadov.

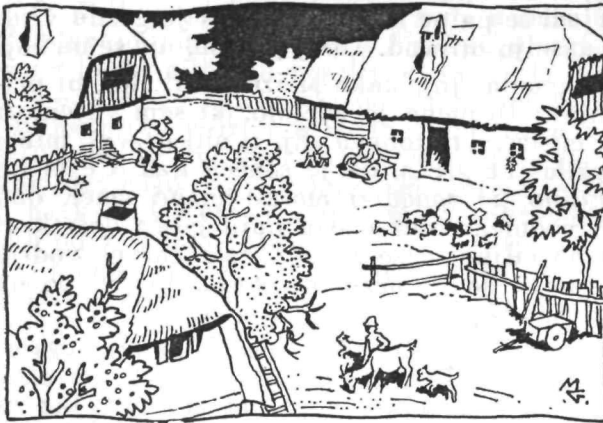
Bh, je to res taka krasota: tri koče, trije hlevci pa tri ograje! Je to vse? — Da, to je vse. — Se je mar splačalo zastran teh okajenih bajt hoditi tako daljo in še s takim naporom zraven? Jaz bi mislil, da se je. Na prvi pogled vidimo namreč samo te tri koče in hlevce in vrtiče, ne vidimo pa tistega, kar je notri: to je življenje. Kakor bi gledal, recimo, revnega človeka, ki ga srečaš: reven je pač, nič ni kaj zanimivega na njem. V duši je pa blag človek, zelo umen in nadarjen, a kljub svoji navidezni revščini srečen. Življenje teh koč je prav tako po svoje zanimivo. Tu prebiva v vsem morda komaj dvajset ljudi in nekaj živali; srednje veliko mesto pa ima, recimo, sto tisoč prebivalcev. To so meščani, ki živijo po svojih mestnih predpisih. Vsi so si tujci, sami neznanci, drug za drugega hladni, brezbrizni. Saj vendar ni mogoče, da bi se milijoni ljudi med seboj poznali. Nasprotno, med to peščico tu pa ne more biti nikogar, ki bi ga prav vsi prebivalci Zasadov natanko ne poznali: koliko je star,

kaj dela, misli, kaj najrajši je, kje spi in kdaj vstaja. Nobena njegova zla namera ne more ostati prikrita v teh okoliščinah. In ker se ti prebivalci tako dobro poznajo, so si notranje toliko bliže, sami bratje in sestre so si. In zato pomagajo drug drugemu v sili in stiski.

No, le dvigniva se više gor. Viš, pred to spodnjo kočo cepi možek drva. Kaj meniš, koliko bi utegnil biti star ta dedek? Morda jih ima že devetdeset. — Toliko? Beži, beži! — No, ga bova vprašala. Toda kaj, ko pa tisto ščenetasto pse tako neusmiljeno laja! Seveda, tujcev ne vidi rado. Glej, glej, kaj je pa tisto pred drugo kočo? Jej, jej, mladi pujski, pujski, kako to skakljajo! Zraven pa dremlje babica poleg zibike, a prav nji za hrbtom se pase koza. Viš, ljudje in živali, živali in ljudje, vse živi tu v najlepšem soglasju.

Da, še celo drevesa so tu tesneje združena z živimi bitji. Glej tisto osamljeno tepko tamle kraj njiv. Tako nekam grbava je. To pa bržčas zastran tega, ker jo vleče gozd k sebi, ona se pa upira in hoče ostati tu pri ljudeh. Ne verjameš? Glej tisti oreh za vrtičem, kako je lep in gladek. Ograja je oslonjena obenj in vsa kočja je v njegovem varstvu. Ga vidiš, kako je ponosen, kakor da je on gospodar vsega naselja. Njega ne more gozd pritegniti v svoje temine. Poglej korenine dreves: vse okrog koč se zajedajo, vse domke so povezale med sabo in je videti, kakor bi imele kočje same korenine. Tako, vidiš, je sadno drevje spojeno s kočami in vse naselje je zakoreninjeno na tem holmcu svobodne zemlje, v katero se z vso silo zajeda nezadržna rast gozda.

Ah, tu je divno, čudovito! Okrog koč so vrtiči, za vrtiči so njive in trate. Otroci vekajo in vpijejo, psički bevskajo, koze in kozlički meketajo. Iz koč se kadi, a dim ima prijeten vonj po jelovi smoli.

Srečni ljudje na Zasadih! V teh bornih kočah utegne biti doma sreča, tih, trajna sreča. Ali res? Poglejmo, presodimo, stopimo še više. Razgled je krasen, ah, diven, na vse strani se vidi. Toda kaj se vidi? Nič drugega ko samo gozdovje, kamor ti nese oko. No, saj to ni vendar nič zanimivega. Kje so jezera, kje gradovi,

snežniki, kje vinske gorice, kje bele cerkvice na holmih? Vsega tega ni tu sredi živega morja, le tam daleč se vidi obrežje: tam se svetlika Hruševje.

Toda povprašajmo malo, kako in kaj je na Zasadih.

»Ej, fantek, pridi bliže! Čigav pa si in kako ti je ime?«

»Češminov Tinč.«

»Češminov? Katera je vaša hiša?«

»Tale tu. Tista je Lubarjeva, ona pa Češarkova.«

»A ta punčka je pa tvoja sestra, ne? Kako ti je ime, punčka?«

»Tonca.«

»Tonca? Koliko si stara?«

»Deset let.«

»Ta dva zraven sta pa mlajša. Sta tudi vaša?«

»Tudi. Japček in Nežica.«

»Kaj pa tisti tamle, ki se še kobaca okoli zibeli?«

»To je pa naš Mihec.«

»Torej pet vas je Češminovih. Čakajte, bosci moji umazani, nekaj piškotov imam v nahrbtniku. Nate, vzemite pa mi kaj povejte. Kakor vidim, si ti, Tinč, najstarejši. Koliko si star?«

»Dvanajst let.«

»Kaj meniš, Tinč, koliko let ima tisti možek, ki cepi drva?«

»A Lubarjev ded? Tri in devetdeset let.«

»A je trden ko bet, za delo zavzet. — Kaj pa vašega očeta ni doma?«
Nič odgovora.

»No, bosci moji ljubljani, kako da ste povесili glave? Kje je oče, sem vprašal. Je v gozdu? Saj drugje ne more biti ko v gozdu. Tonca, zakaj se jočeš? Japček in Nežica, tudi vidva tako žalostna gledata v tla. In Tinč, tudi tebi so se oči zarosile. Govori, vsaj ti mi povej, kaj se je pripetilo.«

»Očeta ni več, jeseni smo jih pokopali.«

»Tako, umrli so?«

»Ubilo jih je, hoja jih je ubila v gozdu . . .«

»O, ti siroteži moji, kako ste ubogi!«

Češminka pride iz koč, zvedava gleda turista. Suhotna žena je, na obrazu se ji izraža trpkost.

»O, mati Češminova! Mislil sem, da je tu doma sama sreča, a se je naselila žalost v vašo hišo. Nič mi ni treba govoriti, otroci so mi vse povedali. Mislim si, da vam življenje ni lahko pri tolikih otrocih. Saj tu živite večinoma ob zaslužku, ki ga vam daje gozd.«

»Največ. Eh, če so močne roke pri hiši, se že prebije, brez teh nam je pa težko. Nekaj pridelamo in za silo se moramo pač tudi s tem preživeti, posebno če pomislimo, da je drugod po svetu še huje.«

»Prav pravite, mati Češminova. Vztrajati je treba, nikoli kloniti, čeprav je hudo.«

»Ta zima, ki je minila, je bila zares bridka, a so nam priskočili sosedje na pomoč, tako da smo najhujše prestali. To zimo so nas obiskali celo volkovi, ki so strahotno zavijali tod okrog. No, vse je srečno minilo. Zdaj je pomlad; nekaj njivic imamo in upamo na dobro letino. Starejša dva otroka bodo vzeli dobri sorodniki tja v daljno Hruševje.«

»Tako? Mar Tinča in Tonco?«

»Seveda. Prihodnjo nedeljo pride stric in ju odvede.«

»V Hruševje? Tam še nisem bil, pa pojdem enkrat.«

»Hudo je dati otroke od hiše, ali kaj hočemo, Bog se usmili!«

»Da, težko jima bo slovo iz rodnega gnezdeca.«

»E, Zasadi so od sveta pozabljeni, kdo se meni zanje! Toda vedite, kdor je na Zasadih rojen, hoče na Zasadih tudi umreti.«

»Verjamem. Tudi jaz bi hotel tu ostati, ali čaka me še dolga pot, moram dalje. Zbogom, mati Češminova in ljubljani moji Zasadi! Zdravstvujte do svidenja!«

»Srečno!«

»Tinč in Tonca, vidva pa pogum! Na Hruševju se vidimo!«

»Bilo srečno in zdravo!«

Dragi prijatelj, na noge! Zdaj se šele pričinja drenova pot. Zleteti moraš iz gnezda in si sam iskati kruha. (Dalje.)

Krista Hafner

Spominčice

Gospa Helena je pravkar pripravljala kosilo, ko je skozi odprto okno zaslišala proseč moški glas: »Signora, signora!«

Odložila je kuhalnico in se sklonila skozi okno. Spodaj je stal italijanski vojak z drobnim cvetličnim lončkom v roki. Pozdravil je in zaprosil:

»Ne zamerite, gospa. Samo cvetico iz vašega prekrasnega vrta bi prosil za svoj lonček.«

Gospa Helena je zbrala skupaj drobtinice svoje italijanščine in prijazno odgovorila: »Seveda. Kar izberite si jo.« Obrnila se je k svojima otrokoma, Janezu in Lenčki, ki sta ji v kuhinji nagajala: »Pojdita in razkažita gospodu vrt. Jaz pridem takoj za vami.«

Ko je prišla gospa Helena na vrt, je stala družbica pred zeleno trato, sredi katere je poganjal šop sinjih spominčic. Vojak je pokazal nanje: »Ali smem te?«

»O seveda. Toda lahko si izberete tudi kaj lepšega z gredic,« se je vojakovi skromnosti nasmejala gospa Helena.

»Vendar so mi te najbolj všeč. Take lepe sinje cvetove imajo. Kako jim je ime?«

»Spominčica.«

»Spominčica?«

»Non ti scordar di me,« je gospa Helena lovila svoje znanje iz povesti, ki jo je pred kratkim brala, ko se je učila italijansko. »Ne pozabi me.«

»Kakšno lepo ime!« je hitel vojak, medtem ko je izkopaval drobno cvetico in jo presajal v svoj lonček. »Veste, tudi jaz imam doma, doli na jugu Italije, ženo in otroke, posestvo, hišico in vrt okoli nje. Dolgčas mi je po vsem tem in mislim, da mi bo lažje, če bom imel vsaj drobno rastlinico, za katero bom skrbel in jo zalival, kakor sem nekdanj zalival cvetkam okoli svojega doma. Veste, veliko sem že doživel kot vojak, zdaj pa sem vesel, da sem prišel med vas, v te prelepe kraje, med te dobre ljudi, ki so vedno prijazni z nami. Nikoli vas ne bom pozabil. Ta drobna cvetica me bo spominjala na vaše kraje.«

Presadil je cvetico, se zahvalil in poslovil. In ko je odhajal, je sam vase ponavljal: »Spominčica, spominčica.«

Gospa Helena pa je tiho mislila: »Dobri so ti ljudje, saj imajo tako radi otroke in cvetice.«

Jože Krivec

Spomin na birmo

Ilustriral Ant. Žnidaršič

Kar smejalo se je zlato sonce z nebeških višin, ko smo stopali po na pol suhi in robati ilovnati cesti med goricami, vsej razriti od stopinj živine in razrezani od koles vozov. Pri cerkvi spodaj, ob vznožju haloških bregov, so še vedno pritrkavali zvonovi. Bronasti glasovi so nas dohitevali. A mi: naš atek in mamika, boter in botra, birmanka mojih let, njeni starši in jaz, smo se vračali v tem praznično lepem dnevu od birme pri fari. Za nas vse je bil ta dan praznik:

za stare in mlade, birmance in botre. Kako tudi ne bi bil? Vsako šesto leto je pri naši podeželski fari tak velik dan...

Med zelenimi gorici smo trkljali v trdi obutvi. Z birmanko sva se spredaj držala za roki. Vsa praznična sva bila: nova obleka naju je odevala na zunaj, duši sta nama vriskali in srčka sta plala od radosti v mladih prsih. Okrog vratu so nama pred lectarjem obesili vsakemu dolg paternošter iz lecta, ki je bingljajl okrog naju, v trde škrcnielje pa nabasali vseh mogočih dobrot, ki si jih je zaželelo najino srce. S temi darili in z veliko zavestjo, da je ta praznik namenjen le nama, sva stopicala roko v roki naprej.

Za nama so hodili vsi ostali in govorili svoje stvari. Včasih so se menda tudi kje ustavili in gledali drobno grozdičje na trsju. Vsaj tako se je nama zdelo, ko sva se tu pa tam ozrla nazaj in jih videla daleč za nama.

Ustavili smo se pred botrovo hišo. Svetla kmečka hiša, z majhnimi okni in rjavimi naoknicami, s slamo pokrita, je ždela ob strmem klancu. Okrog nje sadno drevje, pod njim je dihal prijeten hlad, objemajoč mizo in klopi, na katere truden po dolgi hoji položiš svoje kosti in si globoko oddahneš. O, kako je to po dolgi poti prijetno! Na sončno stran je visel čez ves breg vinograd, ves kopajoč se v zlatih žarkih, ves zelen, da so se celo vrhovi kolja skrivali med zelene mladike trsja.

Kaj zdaj, ampak jeseni, ko bo viselo s trsja sladko grozdje in boš pokušal rdečega kot kri, rumenega kakor iz samega zlata, kot kuščar zelenega — toda sladkega. O, vse to bo jeseni kakor na obloženi mizi! Le seči bo treba, roko primakniti in na dlani boš imel sladek grozd, kakor bi ti ga sam ljubi Bog položil nanjo...

»Vidiš jih, no!« je dejal boter pod gosto hruško ob oglu hiše. »Ves teden sem jih čakal doma, pa se niso spustile. Danes so šle, ko me ni bilo!« Nepremično je gledal nekam med veje.

»Kaj ste našli na hruški?« sem ga pobaral in se pognal k njemu.

»Le poglej, kaj je gori!« je dejal. »Jih vidiš?« Z glavo je kimal proti zelenim vejam.

»Koga? Nič ne vidim!«

»Le poglej, kako sedijo v grozdu!« je pokazal z roko.

»Čebele! Čebele so gori!« sem vzkliknil.

»Čebele so! Čebele!« je vesel ponovil.

Pomaknila sva se bliže k čebelnim košem, postavljenim v malem ograjenem prostoru pri gorici. Pet sem jih naštel. Pet starih plemenjakov.

»A-a-a-ha! Tale je rojil!« je pokazal na srednjega.

»Kako to veste?«

»Vidim jih, kako zdaj počasi izletujejo. Le poglej nekatere revice

na tleh pred košem! Popadale so v travo in se niso mogle dvigniti in odleteti z rojem.«

Medtem so se drugi že zbasali za mizo, obloženo z dobrimi jedmi in zlato vinsko kapljico. Boter pa je brž prinesel s podstrešja svež čebelni koš, spleten iz slamnatih viter, ter se spravil ogrebat roj. Skakljal sem okrog njega in ga verno opazoval pri delu. Najbolj sem se mu čudil, da si je upal roju čisto blizu, ne da bi ga bila ena sama čebela picila. Celo koš je poveznil nanje in nekoliko zmajal vejo, na kateri je visel grozd. Pa so vse to mirno prenesle.

»Vas ne bodo popikale?« sem ga vprašal.

»Kaj še! Te moje prijateljice me dobro poznajo, ker me vsak dan vidijo. Vedo, da jim nič hudega ne bom storil. Še vesele so, da jim pripravljam nov domek!« mi je pojasnil.

Teh njegovih besed takrat nisem razumel. Prav za prav si nisem mogel predstavljati, kako neki bi taka drobna stvarca mogla poznati človeka in vedeti, da ne nameravaš z njo nič hudega početi.

»Bi ti imel čebelice?« me je nenadoma vprašal, ko sem z veliko pazljivostjo sledil njegovemu slehernemu gibu.

»O, rad bi jih imel...« sem boječe zatrdil.

»Pa jih boš dobil! Ta roj, ki je prav danes rojil, bo tvoj. Da boš pomnil dan birme!«

Šele zvečer, ko smo se poslavljali od botra in odhajali domov, sem spoznal, da mi jih je res podaril. Mojemu očetu je naročeval: »Zgodaj, še v mračnem jutru pridi, da jih boš odnesel!«

Že naslednjega dne sem jih imel doma. Koš smo postavili v gorico med trsje, ker drugje ni bilo prostora zanje, nanj pa poveznili iz slame narejeno streho.

Ves dan sem stal v bližini in opazoval vsako drobno čebelico, ki je izletela iz žrela, kako je potem krožeč nad košem v zraku ogledovala nov kraj, nato pa v vedno večjih lokih odletavala, dokler končno ni v sinjih višinah izginila.

Vsak dan bolj sem ljubil te drobne stvarce, ki so ne daleč od hiše brenčale in hitele na delo. Ščasoma sem se tako navadil nanje, da sem bil kar žalosten, če se nisem mogel kak dan za urico ali dve pomuditi pri njih.

Bile so moje in jaz sem bil njihov gospodar.

Nekoč pozneje, ko smo se selili, smo prenesli tudi moje čebelice. Toda v novem kraju nisem imel sreče z njimi. V zgodnji pomladi, ko še ni bilo nikjer sladke paše zanje, so mi jih uničile sosedne roparice. To sem opazil šele takrat, ko je bil koš že prazen in mrtev.

Nekaj let nato sem bil brez čebel. Tedaj so mi tekla že prva gimnazijska leta. Tako hudo mi je bilo za njimi, da sem venomer premišljeval, kako bi si jih spet napravil. Od nikoder ni bilo

denarja, da bi si jih bil kupil. Vse bi bil rad dal zanje, le da bi se bil mogel veseliti njihovega brenčanja.

Slučajno se mi je proti koncu tretjega leta ponudila inštrukcija. Lačen in slep sem hodil mimo pekaren, kjer so se smejale rumene žemlje in vabile; sline sem požiral in stopical dalje. Tako sem si mogel prihraniti toliko denarja, da sem si kupil nov roj čebel. Vem, da sem bil kar ves iz sebe, ko sem ga prinesel k hiši in oče sam je bil zadovoljen nad mojo skrbnostjo.

»Ti bi moral ostati doma in biti kmet! Potem bi lahko čebelaril,« mi je dejal nekega dne sosed.

*

Kadar koli se sedaj vračam domov, se veselim snidenja s temi drobnimi in pridnimi čebelicami. Kako živo brenče okrog čebelnjaka na vrtu, naj pridem spomladi ali jeseni. Le pozimi je v njihovih domovih vse tiho: tedaj počivajo in čakajo zvončkov, ki zacingljajo v pomlad. Tolikokrat mi katera teh drobnih sivih prijateljic pribrenči naproti in sede na obraz. Malo se pomeniva: vprašam jo po tem in onem, kakor svojega dragega znanca, in jo pohvalim, ker je pridna in dela brez počitka za svoj dom. Potem spet odleti, ker se ji mudi na delo. Zabrenči v nekaj lokih okrog mene, kakor bi me pozdravljala in že je ni več videti.

Ko se čez nekaj dni spet poslavljam od doma, se pozdravim tudi s čebelicami. Takrat, ko stojim že z nahrbtnikom na rami ob čebelnjaku in drobnim muham zatrjujem, da bom še prišel pogledat k njim, se spomnim navadno tudi na tisti prvi roj, ki sem ga dobil v dar na dan birme. Dolgo je že od tega. Lep spomin je ostal... Ljubezen do njih, ki se je vžgala takrat v mojem srcu, še zdaj gori. Takrat, v tistih sanjavih mladih letih, sem se jih naučil spoštovati in ljubiti, zato so mi tudi še danes nad vse drage prijateljice.

Če jih nekega dne ne bi več našel, bi mi bilo hudo. Zdi se mi, da bi izgubil najdražjo stvar svojega srca...

Anton Debeljak

Ščinkavec

*Skoz okno zarana
me ščinkavec kliče:
»Kje moja je hrana?
Potreben sem piče.
Me slišiš, gospod?«*

*Nato bo pred hosto
na glas rogovilčal,
pri tem pa pogosto
črviče kosilčal
vse tod in onod.*

*Na pomlad izvoli
prelepo nevesto,
vesel ko nikoli
si čuva jo zvesto
pa pita svoj rod.*

*Ko maček se plazi,
da vzel bi goliče,
ga ščinkec opazi,
se burno pomiče
čez pot in čez plot.*

*Oj časi prezlati
za gibkega ščinka:
navadil zobati
že hčer je in sinka...
Čink! zanj je to god.*

*Ob dobi pa hudi
brez ženke prezeba,
zato menda tudi
velijo le »zeba«
činkčinku nekod.*

Srobotarji

Ilustriral Fr. Godec

V dolini za Kremenjakom leže Srobotnice. Ni tako majhna vas, a skrita, da bi je ne našel, kdor ni vaju teh krajev. Če je kdo tja zablodil, ko je v Kremenjaku rezal krovnice ali stikal za krivinami, da bi popravil sani, je prevzet nad tem kotičkom vzkliknil: »Tukaj je sreča doma, če nikjer na svetu!«

Srobotarji so res dolgo živeli sami zase. V miru in zadovoljstvu so uživali dobrote, ki so si jih priborili na vegastih oplazih. Res da je kakšen berač, ki je zašel med nje, tudi o njih vedel kaj povedati: da so ženske jezične kot drugod, da je vsak dan ravs in prepir pri vodnjaku na vasi, le da samo gozd posluša tožbe in težave, ki jih s povzdignjenimi glasovi razkrivajo med seboj. A tega so bili navajeni kot mlinar na ropot.

Ko so si pa izvolili župana, se je začelo drugačno, čisto novo življenje. Vse njih delovanje se je usmerjalo napredku, ki se je naglo razvijal, toda ljubi mir je jemal slovo.

V nedeljo po maši so zborovali občinski možje z Uhanom na čelu, ki jim je županil. Razodel jim je zdavnaj skovani načrt: brizgalne nam je treba in kupili jo bomo. Še nikoli, odkar Srobotnice stoje, ni nikomur prišlo kaj takega na misel, ali tisto dopoldne so možje so-glasno pribili, da se morajo zavarovati pred ognjem.

»Prav govoriš, Uhan!« je vpil Bontek. »Kar ti rečeš, to drži.« Hvaležno je župana potrepljal s krivenčastimi prsti po rami in ta se je s smehljajočim obrazom ozrl po možeh, jim dal še nekaj navodil ter zaključil sejo v sladki zavesti, da se bliža Srobotnicam taka doba, ki je še vredne niso.

Kakor bi v rog zatrobil, se je raznesla novica, kaj so se domenili. Val navdušenja se je zagnal do zadnje kočice, ponos jim je dvignil glave. Od ust do ust je rasla govorica. Ob večerih so se zbirali pri brluškah in že so vedeli, kakšna bo brizgalna, kako daleč bo nesla in kdo se bo nanjo najbolj razumel.

»Si videl, kaj znamo?« se je namuznil Bontek, ko je krevsal k Uhanu. Tako se je pomladil, odkar ga je župan sprejel v odbor, da bi najrajši čez streho zalučal palico, ob katero se je opiral že trideset let. A Jure, kateremu so te besede letele, si ni bil dober z županom. Skomizgnil je z ramami in molčal.

»Na strehi lahko zakuriš, pa ti bomo do iskre pogasili,« se je bahal Bontek, široko razkoračen in oprt na krivko. Smejale se je in pikal Jureta.

»Kaj boš ti švedra gasila, saj še sam sebi nisi kos!« Ujezilo ga je. Edini je bil, ki si je upal črhiniti čez županski odbor. Saj ni na spómlad čakal in prosil koruze kakor drugi, kadar jo je preskrbela občina. Sam svoj je bil, še volil ni Uhana.

»Kakšno neumnost boste napravili, drugega nič,« jo je zabrusil Bontku, ki je v zadregi grizel zadnji košček cigare.

»Če to župan zve,« je pomislil in že mu je ušlo skozi zobe.

»Misliš, da se ga bojim, če sto brizgalen kupi.«

Jure se je pomaknil v vežo, Bontek pa žalosten odkolovratil po stezi.

Ni minil še teden dni od tiste važne seje, ko so Uhan in njegovi prijatelji hodili od hiše do hiše in pobirali dobitke za gasilsko veselico. Vse jim je prav prišlo: žito, perutnina, posoda, rože v lončkih. Gospodinje so kar ponujale. Saj kaj takega, kar bo zdaj, ni še nikoli bilo in nikoli več ne bo v Srobotnicah. Pa tudi odrezati so se hotele, da bi le prišle v pohvalo zaradi svoje darežljivosti. Gospodarji so bernikom primaknili še kakšen kozarček žganja, češ: boste laže nosili. To je bilo na Uhanovem podu ropotije. Grablje, vile, koši, košare, motike — vse skrižem je ležalo. »Le gasimo,« so šalobarili po vasi, peli in vriskali.

Prišel je dan, ki so ga Srobotnice čakale že sto in sto let. Kar na mah se je razneslo: brizgalno imamo. Vse je vkup drlo, staro in mlado, ko se je svetla medenina zaiskrila sredi vasi. Možje so ravsali, žene kričale, otroci se plazili okoli voza in se strahoma dotikali drobnih vijakov. Vzklikali so županu, ki je ponosno sedel na vozu.

»Zvonit,« zavpije Bontek in že plane nekdo pod stolp. Zvon se je zamajal, a tudi bučeči glas ni prevzel hrupa.

»Ti bom že pokazal!« Krepke roke so ga zgrabile za lase in ga potegnile na travo.

»Kaj se zmisli. Kaj takega pa še ne, kar Srobotnice stoje.« Župnik se je obrnil in smeje se odšel.

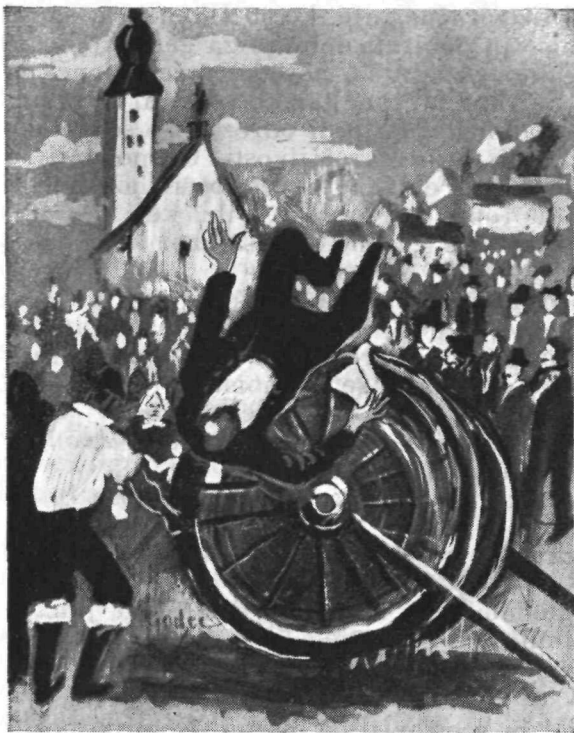
Sonce je radovedno pogledalo izza oblakov. Privoščilo jim je veselje. Šele v mraku je potihnilo po Srobotnicah. Tisti večer so šele pozno v noč ugaševale luči po vasi. Pred podom je prenočevala brizgalna. Stražila sta Špan in Resnik. Tako je bil ukazal župan.

Ves teden je bilo živo, kot bi v mravljišče dregal. Delo po polju so popustili. Od jutra do večera je v Kremenjaku pela žaga, peli so tudi možje in fantje. Podirali so smreke, jih belili, vozili v vas in postavljali mlaje. Dekleta so pletla vence, jih razpenjala od mlaja do mlaja in razobešala ob oknih. Uhan je delo nadziral. Za vsakega je imel prijazno besedo, šalil se je, kot bi imel dvajset let. Obraz mu je žarel od zadovoljstva. Nabiral je gasilce, kar gnetli so se v pisarni, ko so pomerjali nove uniforme. Če je bil še tako vretenast, ga je uniforma napravila junaka, kot bi ga ulil. Marsikatera grba se je zatajila, res, gasilska četa je bila, kot bi trenil, pripravljena za borbo z ognjem.

Težko pričakovana nedelja se je vendar prismejala. Nebo je bilo ubrisano kot steklo. Mehki vetrič je hladil vroče čelo gospoda župana, ki ni vedel, kam bi se dejal od samih skrbi. Našlo se je ljudi, da se je vse trlo. Gasilci so tekali po vasi. Čuli so se klici bratovskih pozdravov: Na pomoč, na pomoč!

Po maši je bila blagoslovitev in potlej se je šele začelo pravo življenje. Na mežnarjevem vrtu so bili postavili mize in klopi. Prostor so skrbno zadelali z vejami, da ne bi kdo brez vstopnine okušal sladkosti veselice.

Žongrov Jožek je zaigral na harmoniko, kozarci so zažvenketali, smeh in dobra volja se je naselila v srca Srobotnjakov. Mladi pari so se zavrteli, še Uhana so zarsbele pete, a bal se je, da ne bi pozabil govora, ki ga je mečkal v žepu na papirju. Sukal se je med mizami, pokušal vino, ki so mu ga ponujali občani, se smejal in pel z vreščecim glasom. Hrup se je večal, vriski so se zadirali v nebo. Vsemu svetu bi radi razodeli, kaj so čutili v dušah. A kaj, ko je Bog tako nizko potisnil Srobotnice in jih tako obdal z gozdom, kot bi bile za večno izgubljene.

Na sredo so pripeljali brizgalno, župan se je povzpел nanjo, a stopil je tako neokretno, da mu je spodletelo in pogrnil jo je po travi, kakor je bil dolg in širok.

»Neroden si pa kot hruškova brst.« Bontek mu je pomagal na noge.

»Si se pobil?«

»Saj nisem s hruške padel!«

»Visoko res ni,« ga je tolašil in mu steval obleko.

»Ti daj, pa boš videl.« Uhan je pisano gledal in že premišljal, ali naj ne govori. Ljudstvo je umolknilo. Oči vseh so bile vanj uprte. Kaj je hotel. Odborniki so ga varno spravili spet na brizgalno. Iz žepa je potegnil list, zajel sapo in zastavil besedo:

»Srobotarji in Srobotarice! Vedno smo trepetali od strahu, kdaj nam bo ogenj uničil domačijo. Zdaj smo brez skrbi. Gospodinje, pogumno zakurite krušne peči. Od danes se plamen nima pravice dotikati naših streh. To je tisto (udari z nogo, da otožno zazvenči), kar nas bo obvarovalo uničenja. Nihče nam ne more očitati, da nismo napredni. Hrabra četa, strni moči, da še više dvigneš ugled Srobotnic. Domovina pričakuje od tebe del, nad katerimi bo strmel svet. Srobotnice, večno boste živele!«

»Tako je!« Kakor orkan je zarjula množica, vriskala in norela, kot bi se hotela neba prijeti.

Uhanu je Bontek pomagal na tla. Ko je zanesljivo stal, si je pogladil znojni obraz, od vsakega lasu mu je kapalo. Smeje se je priklonil kričečim podložnikom in odšel v spremstvu odbornikov k belo pogrnjeni mizi. »Še dehnil ne bi, ko bi vate zijala vsa občina,« je pomežiknil Bontku, ko mu je natočil čašo.

Prišlo je popoldne, bližal se je večer, toda godbe, plesa ne konca ne kraja. Po hlevih je mukala živina. Kdo bi danes pasel? Niti slišali je niso pastirji. Zijala so prodajali z usti in skrivaj uhajali na vrt. Stisnila se je noč, oddaljeni so odhajali. Veselico so krepile nove sile bližnjih vaščanov. Še župan je danes pil, kot bi mu šlo za stavo.

»To ti povem, Uhan, županski stolček se ti ne bo še tako hitro spodmaknil, danes si ga podprl.«

Bontek se je stegoval k njemu, s palico podpiral brado, žvečil cigaro, ki mu jo je podaril župan in tako verno lovil njegove besede kot še nikoli pridige v cerkvi.

»Jure mi nagaja. Pa mi ne bo dolgo. Popravljaj bo občinska pota, koruze pa ne bo dobil, če gre prav po kolenih ponjo.«

Udaril je po mizi, da je pljusknilo vino v steklenici. Objektno se je režal in se oziral po podanikih ter ni opazil, da so gasilci z brizgalno bili že pri vodnjaku. Veselični prostor se je praznil, hrup se polegal.

Skočil je na cesto: »Kaj hočete?« Zakrilil je z rokami. Rdečica, ki mu je bila prej tako tuja, mu je začila obraz.

»Brez mene?« je kričal in se prerival med vaščani.

»Spridili bi jo radi.« Nihče ga ni poslušal, ne razumel, četudi bi si grlo razčehnil. Motorka je zabrnela, curek vode se je pognal pod zvezde. Srobotarji so priskočili, zatulili, da so zašklepetale šipe v oknih.

»Škopnik zažgite,« se je oglasil župan, ko je nekoliko potihnilo. Z njimi je potegnil, čeprav nerad; kajti ni preveč varno položiti ugled na tehtnico.

Kakor bi mignil, je stal na cesti škopnik in plapolal. Curek ga je odnesel, kot bi pomel.

»Na češpljo z njim!« se je drl Bontek.

»Boš kozolec tudi na češpljo privezal, preden ga boš gasil?« se je norčeval Jure. Tudi njega je pomaknilo na cesto.

»Na češpljo, na češpljo!« je odločila množica. Voda je završala, goreča slama je zafrfotala po zraku, padala na Srobotarje, ki so se s krikom odmikali.

*

»Kam jo bomo pa spravili?« je skrbel Bontek in po žepih iskal drobce tobaka. »Ooo,« je vzdihnil župan. Siva glava mu je klonila na prsi, roka, ki je držala kozarec, je omahnila in vino se je zlilo po novi obleki. Dvignil je koščeni kazalec in si ga pritisnil na čelo: »Gasilskega doma nimamo.« Žalostno je pogledal po odbornikih, išoč pomoči.

»E, čez noč bo tukaj, jutri bo morda že kje požar,« se je odrezal Bontek. Še vselej je njegova največ zalegla pri županu.

»Veš, da bo gorelo?« ga je prestregel Pangrè.

»Vem, vem, če drugje ne, pa v peči, ko ti bo stara zelje kuhala.«

»Nikar ga ne lomite. Ne vidite, da tajnik vse odgovore zapisuje. Še pozni rodovi bodo videli v knjigah, kako smo postavljali dom,« jih je svaril Špan.

»Fantek, ti nam ne boš levitov bral!« Nenadoma je vstal Bontek izza mize.

»Nimaš besede!«

»Kdo to pravi!« Špan je stisnil pesti. »Vso noč sem stražil kot pri vojakih, da me še zdaj noge bolijo, pa bom tiho?«

»Ti še vojaške suknje videl nisi.«

»Če je nisem jaz, jo je pa moj sin. Ti boš lajal nad menoj, ki si se v Kremenjaku zgubil in večal kot otrok.«

»Kaj tebi mar!« Bontek je planil proti njemu.

»Ne bosta se,« je posegel vmes Uhan in odrinil Bontka.

»Špan, povej, kako bi vso stvar uredili, če kaj veš,« je skušal župan v drugo smer preokreniti pogovor.

»Tole vam rečem,« se je pomiril.

»V šolsko klet z brizgalno. Nihče je ne bo zasledil, pa s poti bo. Občina jo je zidala...« — »Ne, jaz sem jo,« je pribil Uhan.

»Boste kmalu rekli, da jo je Šraj, ki tamle v rebri osebenjkuje.«

»Naj jo, kdor hoče, zdaj je naša,« se je jezno otepal Špan. »Brizgalna je tudi naša, kar pod šolo jo spravimo.«

Bontek je premišljal, kačjepično zmajeval z glavo, oziral se na Uhana, kaj bo dejal na to. Županu je bilo nerodno, zvijal se je kot kača v precepu. Kaj bodo pa ljudje rekli, a pomagaj si, če si moreš.

»Dobro je,« je prikimal.

»Čisto prav,« so pritrjevali za njim odborniki in nagibali kozarce. Le Bontek ni rekel ne bev ne mev in tudi pil ni.

Župan je poiskal hlapca in mu naročil, naj urno prinese hlevno svetilko, da bodo ogledali klet.

Uhan je lezel naprej, da je svetil možem, ki so mu sledili. Ko so odmaknili prislonjena vrata, so miši in podgane smuknile v skri-vališča. Pred županovo glavo so imele spoštovanje. Vse je bilo raz-vlečeno po kleti. V enem kotu so bila drva, v drugem repa, razbiti keblji in sesute brente so uživale zasluženi pokoj. Kar ni bilo za rabo, so ženske znosile v šolsko klet. Še dobra zibel je pri vratih čakala veselega dogodka. Župan je brcnil zdaj to zdaj ono, da je mogel kam stopiti. Bontek je od jeze, ker je obveljala Španova, tako na trdo prestavljal noge po brlogovju, da se je Uhan resno bal zanj: »Nikar ne šari, še ubil se mi boš, ko si tak, da bi te na kolenih zlomil!« Potisnil mu je zamašek cigare med prste. »Ravno prav, tudi trohice nisem več imel,« je zamrmral Bontek in založil v usta. Uhan je bil nataknjen. Ob vsako stvar se je obregnil, le ob zibel ne, saj je pri-romala iz županove kamre.

Ogledovali so, preudarjali in si belili glave, kje bi bilo najbolj pripravno za brizgalno. »Tu in nikjer drugje,« je odločil župan in drugi dan je bila brizgalna že založena z drvimi in senom, da bi je otroci ne zavohali. Dolge platnene cevi so razpeljali po klinih na tramovih.

Počasi, počasi so se uravnale Srobotnice po prejšnjih tirnicah. Kar hudo jim je bilo, da je minilo, kot bi v zrak pogledal. Pastirji so si dopovedovali na paši o najlepših dnevih vasi. Vsak je vedel vso zgodbo, kako je prišel na veselico, kaj je zadel pri srečolovu. Fant se je pri košnji ustavil in pomislil: O, lepo je bilo. Po vsaki jedi je pogovor nanesel na župana. Toda ta je hodil okoli domačije ves zaskrbljen. Niti občinskim možem ni pokazal bremena, ki mu je pritiskalo na srce. Vse mogoče so ugibali: da mu je pijača škodila, ko je ni vaje, so trdili eni. Nekateri spet, da ne more priti k sebi po trudapolnem govoru. Pravo je vedel pa le Bontek, saj je vedno slinil okoli njega.

Srečolov se je dobro obnesel, izkupička je bilo veliko, denarja so precej nabrali, a pritiskali so domačini, držali čez noč, jedli in pili za dobiček, ki so ga nalovili čez dan. Zjutraj so bili pa suhi, da bi pri vseh Srobotarjih ne zbral za kilogram soli. Po pošti so začela prihajati pisma: plačajte uniforme, plačajte za motorko.

Vaščani so končno nehali hvaliti motorko. Še pozabili so skoraj nanjo. Kako ne bi? Gorelo ni nikjer, še najstarejši možje ne pomnijo, da bi v Srobotnicah kaj več pogorelo kot razkopan uljnjak ali zvežen kozolec. Le Zaletel jih je spominjal, da imajo društvo. Obleke ni imel, pa se je kar v uniformi postavil v nedeljo pred cerkvijo.

»Si znorel,« je besnel župan, da je bilo vse v oknih. »Precej domov in se preobleci, sicer te izključim iz društva. Sramoto nam delaš!«

»Drugo mi dajte; saj se je ne branim. Kakor Adam pa tudi ne bom hodil po svetu.« Prestopil se je, čisto nič si ni vzel k srcu ostre besede. Pomežikoval je z očmi, kot bi se norčeval.

»Kar se pa neumnosti tiče,« je počasi prikladal Zaletel, »mislim, da ste vi neumni, ki se nad menoj ujedate.«

»Tepec,« je zarohnel Uhan, da se je Zaletel kar ušibil in razsrjen odropotal v hišo. Zaletel je pa nosil uniformo v petek in svetek, na občinski seji in na njivi, kakor je nanoslo.

*

Gluha noč je bila že zavila srečne Srobotnice v sanje, ko je Uhan še vedno hodil po sobi gor in dol. Zopet je dobil pismo, prijazno in obenem svareče. Uniforme niso plačane, Zaletel jo je pa že skoraj razdelal.

»Grenak je moj kruh, grenak,« je potožil sam pri sebi. »Je pa časten,« mu je šepetalo nekaj na uho. Zamahnil je z roko in se nagnil skozi odprto okno.

»Jasno kot ribje oko. Jutri bomo listje grabili.«

Za Orlako se je zasvetilo. Napel je oči, neka tesnoba mu je zagomazela v udih. Sij je rasel nad Kremenjakom.

»Gori!« Zavpil je, da se je sam sebe ustrašil, planil k vratom, tipal ob stenah. Taka zmedenost se ga je polastila, da ni našel vrat.

»Gori, gori!« Na pol divji je silil v omaro, loputil s krili, a ven ni mogel. Vsa hiša je bila pokonci, drveli so na prosto.

»Kje so vrata?« Zaletaval se je zdaj v mizo, zdaj v peč. Latvico mleka, ki je stala na polici, je zvrnil nase in šele potlej se je zavedel. Skočil je na plan, prestrašen dirjal po vasi in kričal: »Ogenj, ogenj!«

»Za pet ran božjih, kje gori?« Vse je drlo skupaj. Ko bi strela udarila, ne bi tako naglo vzdignila Srobotnic. »To ni v naši občini,« je vršalo med ženskami, ki so preplašene strmele v Kremenjak. »Kaj zato, naše pomoči potrebujejo,« je režal župan, da so se mu pene nabirale okrog ust. Sledovi kislega mleka se niso videli v temi.

»Ta trenutek sem čakal vse življenje. Prinesel mi bo čast,« je pomislil. »Ne smem ga zamuditi.«

Gasilci so se vrteli, kakor bi bili brez uma. Ta je komatal konje, oni je pripravljaj voz. Župan in nekateri možje so

vdrli v klet, izvlekli brizgalno ter jo vrgli na voz. Bontek je udaril po konjih in kar padli so v Dolenjo vas.

Plameni so objemali pod, plahutali, se zvijali in lizali črvivo tramovje. Žene so ropotale s kebli, nosile vodo, otroci jokali, živina je mukala po vrtovih, kokoši so frfotale v ogenj. Uhan se je vstopil pred motorko, ukazoval odločno in kratko, gasili so, polivali, da je po vsej vasi splav tekla.

»Kaj mrcinite,« je Uhan stisnil škrbine v čeljustih, ko kljub tuljenju ni švignil curek v ogenj. Skakali so okrog, potili se, pregledovali. Nič. Silna jeza se je polastila vseh. »Druge delujejo, naša ne,« so se brusili med seboj. Ogenj je švigal, že je posegal po kašči. Kriki, tuljenje, sikanje, prasketanje je mašilo ušesa. Srobotniški župan je stal kakor vkopan.

»Vijakov ni,« je zakričal Zaletel, ki se je še najbolj razumel na brizgalno.

»Cevi so raztrgane,« je pljunil Bontek in škrenčal kar po eni sami nogi.

Gasilci drugih občin so kmalu opazili, da pri Srobotarjih ni vse v redu. Že so hoteli pomagati, a Uhan se je zadržal nad njimi, da jim nič mar ne gre. Kar pihal je, tako ga je jezilo. Stokrat se je v minuti pokesal, da je prav v Dolenjo vas šel iskat slave. Nestrpno je stopical, pogledoval zdaj v ogenj, ki je peklensko žvižgal v temno noč, zdaj na svoje gasilce.

»Nazaj!«

Zasigal je, kot bi ga kdo tiščal za vrat.

»Saj še začeli niste!« se je zaslíhal krohot v gruči. »Pusti jih, še pepel bi spridili.«

Voz je zdrčal skozi vas. Uhan je potrč klampal za njim. Bontek ga je spremljal. »Sramota na večne čase, sramota na večne čase,« so mu peli koraki. Šepal je. V naglici je pozabil deti slamo v čevlje. Kurja očesa so ga tiščala, da je počepal. V glavi mu je vrelo. Še vedno so mu zvenele po ušesih zaničljive besede, ki so padale nanj in na vso občino. Bilo mu je,

da bi vse skupaj vrgel iz rok. Naj se kdo drugi ubija, če se hoče. »Kdo je kriv?« se je obrnil k Bontku, ko sta drug za drugim tipala v temi po Brinjevi gori.

»Načelnik, kdo drugi. On bi se moral brigati, ne samo čakane razklepati. Saj ni bilo nič pripravljeno,« je Bontek udrihal po Španu, ki je bil za načelnika.

Nihče ni vedel, kdo je pokradel vijake. To je župana najbolj peklo. Špan bi moral paziti nanje, to je bilo vsem jasno.

Po dolgih ovinkih je prišlo na dan, da so otroci skrivaj hodili ogledovat brizgalno, saj so bila vrata samo prislonjena. Manjši deli motorke so jim bili všeč in večkrat jih je učiteljica zalotila v šoli, ko so si jih izmenjavali med seboj.

»Dom moramo postaviti,« so se vdajali odborniki pri seji.

»Le dajte ga. Jaz vam ne bom za župana več.« Postajal je za-dirčen.

»Bodi pameten, saj boljšega nimamo.« Možje so se spogledali.

Strah jih je obšel. Ta bo pa lepa, da bodo še brez župana, če se jim ta upre.

»Sama nehvaležnost, četudi se trudim za vas na žive in mrtve.«

O, pa se je znova vpregel v občinski voz, da ga potegne na svetlo pot slave. Težak je. Vsi Srobotnjaki so se nadedi, Uhan se pa spet poti, da mu srage zalivajo potrpežljive oči, ki znajo vse prenesti, vse pretrpeti za svoje podložnike. Še hodi Bontek k sejam. Tiste lehe, kolikor jih je iztrgal gozdu, saj bi jih na prste preštel, je izročil sinu. Sam pa pomaga riniti občinski voz, da se mu je skrivil hrbet, kot bi sopihal po Prédalih z merniško vrečo na plečih.

Uhan je vljuden, kot je vedno bil. Postal je zgovoren, da je vsaki Srobotarici otovrej, le o brizgalni noče nič slišati, ki rjavi še vedno v šolski kleti in čaka lepšega stanovanja.

Griša Koritnik

Naši mladci

Kaj bo Bojan, ko doraste?

Bojan bo vojak:

Strumno v četi bo korakal,

držno iz letala skakal,

vozil ga naprej in oznak —

Bojan, korenjak.

Kaj pa Gregec, ko doraste,

Gregec, ptičji svat?

Urata v vigrəd bo odpiral,

ptičicam na svatbi sviral

kot veseli brat —

Gregec, ptičji svat.

Kaj bo Cvetko, ko doraste?

Cvetko bo vrtnar:

Zrak in sonce bo užival,

žlahadne rožice zalival,

usak od njih odurčal kvar —

Cvetko, mlad vrtnar.

Kaj pa Jurče, ko doraste?

On bo muzikant:

Drobne bo ubiral strune,

stal pod oknom v suitu lune

neugnan bo fant —

Jurče, muzikant.

Kaj pa Živko, ko doraste,

kaj bo on počel?

Živko naš dorasti noče,

le mladosti se mu hoče —

večno mlad, vesel

rajal bi in pel.

Jan. Langerhole

Boštjan

Ilustriral E. Sajovic

Pod tem imenom je bil poznan daleč naokoli.

»No, no, no, no, no, no!« Tako je prigodel k hiši, sedel na prag in potrpežljivo čakal, da je prišel kdo domačih blizu.

»O Boštjan! Ali si ti? Dolgo te že ni bilo.«

»Jaz no, jaz no, seveda.«

»Kaj pa, Boštjan, ali se žandarjev nič ne bojiš?«

»Nič no, nič no. Saj nikomur nič nočem. Pos pa tudi imam, pos no. Posa se pa žandarji boje, no. Kar pokažem ga, pa ga žandar pogleda, pa gre naprej, no. Pa nič ne reče.«

»O, kaj pos imaš, Boštjan! Pokaži ga no!«

In Boštjan je izvlekel iz svoje malhe zamazan kos papirja in na njem si lahko bral v vezani besedi ves Boštjanov popis.

Boštjan Frčin,
očetov in materin sin.

Je majhne postave
in brihtne ne glave
za košček kruha prosi,
na rami vrečo nosi...

In tako dalje je šel njegov »pos« do vseh podrobnosti in potankosti v neskončnost.

»Kdo ti je pa naredil tako lep pos?« so ga marsikje radovedno vpraševali.

»Ali je lep, no, no, ali bi ga tudi vi radi imeli, no, no?«

»Kajpada! Kdo ga pa zna tako lepo narediti?«

»I, kdo no! Graparjev oče!«

Graparjev oče je bil umetnik samouk. Imel je roko, ustvarjeno za slikanje. Življenjska pot ga je zanesla v mladih letih v Italijo v vojaško službo. V prostih urah je hodil občudovat po cerkvah slike italijanskih umetnikov ali pa je prebiral slovenske knjige, učil se je zase branja, pisanja in risanja. Ko je prišel iz vojaške službe domov, se je za kratek čas posvetil lepi umetnosti. Naslikal je nekaterikrat svetega Florijana z golido ob goreči hiši, tudi Mater božjo je naslikal na nekatero hišo, zlasti je pa slikal razne spominske slike, nezgode in nesreče, ko je tega ali onega rojaka zadela strela, ali je padel pod voz, tudi če so koga mrtvega potegnili iz vode: vse to je ovekovečil in poznejšim rodovom s primernim besedilom ohranil Graparjev oče. K njemu se je za pomoč zatekel tudi Boštjan Frčin.

Da. Sam Boštjan Frčin! Ni se mož tako pisal po očetu ali po materi, to ime so mu dali njegovi rojaki zato, ker je Boštjan znal frčati.

Vi se čudite. Debelo gledate, češ ali je to mogoče? Ali ni zrakov šele iznajdba sedanjih, modernih časov? Pa bo Boštjan znal

frčati! To pojdi pravit na luno, ne pa nam, ki živimo v časih napredka na zemlji!

Pa je le resnica. Boštjan je znal frčati.

»No, Boštjan, pa malo frči!« so ga prosili ljudje, pri katerih se je oglašal na svojih prosjaških potih. Pa je siromak Boštjan privezal svojo malho, da mu ni odpadla, razprostrl je roki in začel mahati kakor ptič s perutnicami in tekel na vso sapo, kolikor so mu noge dale.

»Boštjan, pa malo pleši!« so ga naprej prosili.

In Boštjan je začel godljati svoj »no no, no no, no no,« kakor Bošnjakov medved, in plesal, dokler ni s svojim neokretnim plesom prislužil zaželjenega daru.

»No no, no no, no no.«

Pa se je spet oglasila kakšna radovedna duša, ki je poznala Boštjanove muhe: »Boštjan, zdaj pa še vesel bodi!«

Boštjan je začel meti z rokama, v očeh se mu je zabliskalo in poskakoval je kakor otrok, res podoba odkrito veselega človeka. Vse pa kakor je bilo rečeno v posu: brihtne glave ravno ni bil. Ljudje so pa zabavnega Boštjana le radi imeli in mu vbogajme dajali.

Ali pa, če je prišel v hišo, kjer so zibali. Za kos kruha je sedel celo dopoldne ob zibeli in zibal in zibal in še ostalim, zibeli odraslim otrokom pripovedoval svoje zgone in nezgone.

»V Sori pri Rantovcu imajo pa divjega moža,« je začel pripovedovati svojo nesrečo, ki se mu je tam pripetila. »Divji mož je otroke, povodni pa ribe. Rantovčevega otroka je ponoči pojedel, no no, mene pa ni bilo zraven, no no. Drugi so pa vsi zaspali in ko so se zjutraj prebudili, pa ni bilo otroka. Nikjer ga ni bilo, no no. Oh, to sem jaz jokal, no no.«

Rantovčev otrok je umrl, po Boštjanovem ga je pojedel divji mož.

Najbolj se je razvezal Boštjanov jezik, kadar je prišla beseda na zvonove. Zvonovi, zvonovi, to je bilo Boštjanovo veselje in življenje.

Boštjan izvrsten je zvonar,
odrekel vam ne bo nikdar,
ne bo ne jedel, niti pil,
samo da vam bo dan zvonil,

ga je Graparjev oče priporočal vsemu svetu v slovesno izdanem, napisanem in podpisanem posu. Kadar je bilo in kjer koli je bilo v bližini Sore in Škofje Loke, kakor daleč si je Boštjan sploh upal po svetu, da je potem sploh še mogel najti po do doma, nikjer ob se-manjih dneh ni manjkalo Boštjana. Mali zvon je bil njegov in nanj je drobil in drobil, dokler je kdo hotel, tudi če bi bilo treba drobiti od jutra do večera. Odjenjal je šele takrat, ko so mu fantje rekli: »Boštjan, zadosti je. Če bomo več zvonili, bodo hudi gospod in ključarji se bodo grdo držali.« Takrat je odjenjal, zakaj do gospodov je imel Boštjan vedno sveto spoštovanje. Potem pa je šel po vasi in godilo se je tako, kakor je bilo rečeno v posu:

In če mu dali boste boba,
Boštjan hvaležen bo do groba.
Ko pride leto naokrog,
in če bo hotel dobri Bog,
Boštjan vam zopet bo zvonil,
Boštjan vesele bo drobil.

Popoldne, ko so bile vse pobožnosti semanje nedelje končane, je hodil Boštjan od hiše do hiše po vasi in hvaležno sprejemal cvrtje, naj se že reče bobi, krofi ali pa morda flancati.

»Boštjan, ali šele sedaj?« so ga gospodinje radovedno vpraševale.
»Kje si bil pa dopoldne?«

»No no, zvonil sem, ali niste slišali, no no.«

»Ahaaa! Zato je danes tako lepo zvonilo. Binga bonga, binga bonga, binga bong bong!«

»No no, samo da je bilo lepo, no.«

»O lepo je bilo, lepo. Pri nas smo takoj vsi rekli, da Boštjan zvoní, ker zvonovi tako lepo pojo. — Na, Boštjan!«

In gospodinja je k cvrtju katerega koli imena dodala še čeden, lepo pomazan štrukelj. Boštjan ga je hvaležno spravil.

»Ta bo pa za Anico, no no!« je potem sam pri sebi godel do sosedu. »Anica, no no! Sitna je in krega me, no no, danes bo pa vesela, no no, takega štruklja mora biti vesela!«

»Torej te Anica nič ne uboga?« so bile tu in tam gospodinje radovedne.

»No no, včasih moram biti hud nanjo, no no,« je tožil Boštjan svojo sestro, ki je iz ljubezni do njega skrbela zanj.

»Rada bi pa videla, kakšen si, kadar se jeziš,« je hitela vpraševati mlada Drobnela.

»I, no, grem ven, pa kamne v drevje mečem, no no,« je razlagal Boštjan radovednici svojo jezo, ki jo je v večji meri občutilo drevje na vrtu in v hosti, kakor pa sestra na domu.

»No no, no no, no no,« je spet godljaj naprej, dokler se ni ustavil pred Mokarjem.

»O Boštjan!« ga je pozdravil Mokar na vežnem pragu, »saj sem vedel, da se boš oglasil, ker si našim fantom tako pridno pomagal pri zvonjenju. Koliko boš pa hotel za to imeti?«

»Oh, Mokarjev oče, nič no, nič. Samo da je bilo lepo, no, samo da niste vi hudi, no no.«

»Kam boš pa v nedeljo mahnil, kje bodo imeli bob?« se je radovedno muzal Mokar, čeprav je vedel, da so za prihodnjo nedeljo oznanili semenj v Pevnu.

»V Pevnu bom šel, no no, tam imajo majhne zvonove, tako lahko z njimi zvonim, no no.«

»Boštjan, pa bi ti sam napravil zvonove, ker tako rad in pa tako lepo zvoníš.«

»Saj jih bom dobil, no no, kmalu jih bom dobil. So mi jih že obljubili, no no, so rekli, da bodo napravili nove, no no, stare bodo pa kar meni dali, no no.«

»Kje pa imaš tako dobre ljudi?«

»V Poljanah, no no. Veliki zvon se jim je ubil, ker niso znali z njim zvoniti. Sedaj bodo pa nove napravili, no no, stare bodo pa meni dali, no no. Potem bom pa hodil eno leto fante učiti, no no, da bodo znali zvoniti.«

»Oh, škoda, Boštjan! Potem te k nam več ne bo!«

»Saj bom še prišel, no no, pri vas imate tako dobre štruklje, no no, vsako leto bom še prišel k vam, no no, bom prišel, no no.«

»Saj te danes že tudi ona čaka z njim, kar pojdi, pa ga boš dobil. Sem ji naročil, da ga mora za Boštjana posebej speči.«

»No no, bom pa šel, no no.«

»Kar frčí, Boštjan, kar frčí!«

In Boštjan se je pognal, kakor vselej, kadar je po svoje frčal in je prifrčal pred Mokarico.

»No, Boštjan, kaj bo dobrega, kaj?« je prijazno poprašala Mokarica.

»Štrukelj, no no, štrukelj,« je zagodel Boštjan lepo predse.

»Za Boštjana pa že, no, ker si nam danes tako lepo zvonil.«

»Ali ste slišali?« se je čudil Boštjan.

»Kajpada! Vselej vem, kdaj nam Boštjan zvonil, ker zvonovi takrat tako lepo pojo, kakor bi nam sami angelci godli.«

»No no, no no!« je Boštjan hitel požirati hvalo. Kaj je bilo zanj lepšega, kakor če je slišal, da so ljudje vedeli, da je on zvonil in kako lepo so takrat peli zvonovi.

»Pa zakaj doma nikoli ne zvoniš? Ali nimaš tudi doma svojih zvonov? Tak zvonar, kakor si ti, bi jih moral imeti.«

»Saj jih imam, no no,« se je začel hvaliti Boštjan po svoje, »saj jih imam, no no, samo bolj slabo pojo, no no.«

»Kakšne zvonove pa imaš?« je radovedno vpraševala Mokarica, čeprav je že najmanj stokrat slišala opis njegovih siromašnih zvonov.

»No no, obroče, pa srobotove vrvi, pa poleno znotraj, no no,« je povedal Boštjan že tolikokrat ponovljeni popis svoje zvonarske iznajdbe.

»Zdelo se mi je, da sem te včeraj slišala zvoniti. Tako lepo so peli tisti zvonovi: binga bong, binga bong, binga bing bong!«

»Ali ste res slišali? Kako sem pa tudi zvonil, no no! Pa da ste jih res slišali?«

»Ko pa tako lepo zvoniš! Samo da bi imel še malo boljše zvonove! Škoda, da jih nimaš!«

Boštjan je bil zopet ujet. Začel je spet pripovedovati zgodbo o poljanskih zvonovih. Veliki da se je ubil, sedaj bodo Poljanci naročili nove, večje in boljše, stare so obljubili njemu, Boštjanu, samo zato, da bo hodil učiti mlade Poljance, kako se lepo zvonil. Pa ne samo poljanskih, koliko drugih zvonov ima še na ponudbo! Pri Sv. Lovrencu jih tudi njemu ponujajo, na Suhi bodo tudi kmalu novi, še celo pri Fari so mu jih že ponudili in jih bo Boštjan bržkone vzel in potem bo zvonil, zvonil, da se bo slišalo v deveta nebesa.

Potem pa je odjadral naprej po vasi nad štruklje in povsod je oznanjeval svoje zgodbe o starih in novih zvonovih in kako stare zvonove povsod le njemu ponujajo.

»Komu boš pa potem zvonil, Boštjan?« so ga vprašali pri Bregarju.

»Oh, vsem, no no, vsem! Vsem bom tako zvonil, no no, da bodo morali priti kar naravnost v nebesa, no no.«

»Kdo bo pa tebi zvonil, Boštjan?«

»I, kdo, no no, kdo? Zvonovi mi bodo zvonili, no no.«

Srečen mož, tale Boštjan. Zvonovi so bili njegovo zdravje in življenje, začetek in konec njegovega govorjenja in vseh njegovih želja. Še ko je zvečer legal k počitku, je zaspal in zasanjal s pesmijo zvonov. Kolikokrat ga je morala sestra Anica poslušati, ko je še v sanjah godel in mrmral: »Binga bonga, binga bonga, binga binga, binga, binga bonga, binga bonga, binga, binga binga...«

V Boštjanovi hiši se je oglasila grenka smrt in mu je pobrala sestro Anico. Sestra je bila včasih res malo sitna in jezična, ali kri ni voda — ta smrt je Boštjana le močno potrla.

Potrt je ležal pod streho in poskušal zvoniti s svojimi obročastimi zvonovi — obljubljenih namreč še ni dobil, ne iz Poljan, ne od

Sv. Lovrenca, ne iz Suhe, niti ne od Matere Fare — povsod so odkladali z obljubo, ali pa so mislili, da je obljubiti in dati preveč. Torej s svojimi obročastimi zvonovi je poskušal zvoniti sestri Anici, ali kadar je zazvonil, se je zvonjenje spremenilo v jok...

Boštjan je jokal, jok... Sestra je pa spala smrtno spanje, tisto srečno spanje, ko človek zaspi in zaspi tako močno in tako trdno, da se nič več ne prebudi.

Boštjan je samotaril po sestri smrti in čakal tudi svojega odpoklica iz dežele živih. Ljudje so ga radi imeli in mu dajali, za kar jih je prosil. Šele v dnevih prve svetovne vojne se je spomnila Boštjana božja dekla smrt. Prav tiste dni

je ležal na mrliskem odru, ko je vojaška oblast snemala iz zvonikov zaplenjene zvonove. Tako je bilo Boštjanu prihranjeno gorje, da mu ni bilo treba gledati, kako so njegovi največji in najboljši prijatelji odhajali na bojno polje. Kako bi bil revež jokal! Kdo bi ga bil tolažil!

»Boštjan je umrl!«

To poročilo so prinesli v župnišče prav tiste dni, ko je bilo napovedano snemanje zvonov.

»Dobro!« je menil dušni pastir. »Zvonovi se bodo poslovili vsaj še od Boštjana. Z vsemi mu bomo zvonili, danes in jutri.«

»Molimo za mir in pokoj duše, ki se je ločila od sveta,« so molili ljudje, ko so zaslišali mrliško pesem. »Komu neki bo zvonilo nazadnje?«

»Boštjan je umrl. Prav sedaj ga je Bog odpoklical s sveta.«

»Kakor nalašč. Kdo bi se bil pa težje ločil od zvonov!«

Zapeli, prav za prav zajokali so zvonovi svojo pesem, kakor bi bili slutili, da pojejo zadnjo pesem v bratski slogi in da se poslavlja od človeka, ki bi bil dal tudi svoje življenje zanje, če bi mu bilo to mogoče.

In še marsikomu se je utrnila solza, ko je v težkih in grenkih dnevih zapuščal dolino solza Boštjan Frčín.

»Bog ga je poklical v nebesa za svojega večnega zvonarja,« so govorili ljudje, ko so odhajali s pokopališča in zadnjič poslušali otožno pesem, pojemajočo pesem naših lepih in ljubih zvonov...

Ang. Tavčar

Božje plačilo

Ilustriral Lakovič V.

Počasi, drsajočih korakov je hodila stara dninarica Jera težko pot siromaštva od hiše do hiše, od praga do praga. Za vsak malenkosten dar se je vneto in iskreno zahvaljevala: »Stokrat vam Bog plačaj!«

Konec tedna je preštela očrnele novce, vzdihnila in šla v trgovino kupit moke in soli za močnik. Včasih je mogla kupiti tudi malo, prav malo kave in sladkorja. Toda nikdar ji ni ostalo toliko, da bi si kupila za nedeljo košček mesa za juho. In malo dobre krepčilne juhe je bila res zelo potrebna, o kako bi se ji prilegla, kako bi jo poživila. Na juho je mislila zlasti tedaj, kadar je šla mimo mesnice. Toda ni si upala vstopiti in poprositi za košček mesa, ker je bil vaški mesar precej trdosrčen in osoren mož.

Neko soboto se pa le ojunaci, vstopi in prosi: »Prosim, gospod, ko bi mi dali košček mesa, juho bi si skuhala.«

Mesar je odrezal košček, pridelal nekaj kosti in ji je dal.

Iskreno se je zahvalila: »Stokrat vam Bog plačaj!«

Naslednji dan je kuhala juho. O, kako dobro kosilo je imela! Hvaležna je po kosilu molila za blagoslov in srečo mesarju.

Čez teden dni, ko je prišla sobota, je Jera zopet šla k mesarju in je zopet dobila meso. Tako je hodila in dobila meso še mnogo naslednjih sobot.

A končno se je mesar naveličal in ko se je nekoč zopet zahvaljevala: »Stokrat vam Bog plačaj,« jo je osorno zavrnil: »Od vašega ‚Bog plačaj‘ nimam nič dati v žep.«

»Nimam denarja, gospod, Bog vam bo plačal,« je plašno zatrjevala Jera, »plačal vam bo, saj božje plačilo je veliko in mnogo odtehta.«

»Ha, ha,« se je zasmel mesar, »takoj boste videli, koliko božje plačilo tehta.«

Hitro je napisal na listek »Bog plačaj« in ga je položil na tehtnico, na drugo stran je dal kos mesa in glej, skodelica z listkom je globoko padla, skodelica z mesom pa je šinila kvišku. Mesar se je ustrašil in je hitro dodajal še kos za kosom, toda tehtnica se ni ganila, skodelica s težkim listkom je ostala nizko. Mesar je prestrašen strmel, sirota Jera se je čudila.

Mož je spoznal svojo zmoto in je priznal: »Res, božje plačilo mnogo odtehta. Jera, kadar koli hočete, pridite po meso, dobili ga boste za božje plačilo.«

In sirota Jera je do svoje smrti dobivala meso za božje plačilo.

Jože Velkavrh

V spominsko knjigo

IN ČE TI BO ŠE BOLJ HUDO,
OZRI, PRIJATELJ, SE V NEBO,
KI VE, DA VSE HUDO SE JENJA,
DA ZLO SE Z DOBRIM VEDNO MENJA,
DA NI VSTAJENJA BREZ TRPLJENJA
NA POTIH NAŠEGA ŽIVLJENJA.

Krista Hafner — Ilustrirala Marija Vogelnik

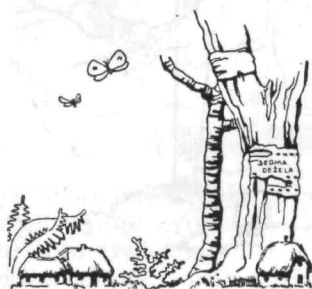
Hišica v čevlju

Sedma dežela

Nekje v svetu, daleč tam za sedmimi gorami in sedmimi vodami, leži Sedma dežela. Malo jo pri nas poznamo, še pravljice ne govore o njej.

Sedma dežela je prečuden svet. Gore so tam gorice, hiše so hišice, možje so možički, žene pa ženice.

Nekoč sta živela tam mož in žena, Tine Kosmatine in Mica Zalolica.

Mica Zalolica

Mica Zalolica je bila lepotica. Na eno nogo je šepala, na eno oko je škilila in na desnem licu je imela veliko bradavico. Na hrbtu ji je jezdila ponosna grba in imela je sedem škrbatih zob. Zelo je bila ponosna nanje in bahala se je, da tako lepih zob nima nihče v vsej Sedmi deželi. Taka lepotica je bila Mica Zalolica.

Tine Kosmatine

Tine Kosmatine je bil junak in fant od fare. Na glavi je nosil širok, preluknjan klobuk, pod nosom pa mu je rastlo šest mogočnik brk, na levi tri, na desni tri. Kadar je zmignil z njimi in spustil skozi nos junaško sapo, je nastal piš, ki je na en sam mah pomedel vse muhe in mušice, ki so plesale okoli njega. Nekoč se mu je de-

bela muha usedla ravno na brke, Tine pa je zamahnil z roko in na en sam mah pobil muho brez sablje in meča. Tak junak je bil Tine Kosmatine.

Grad na Krtini

Tine Kosmatine in Mica Zalolica sta živela v prekrasnem gradu. Sezidan je bil iz samih orehovitih lupin in je stal na mogočni krtini. Okna so bila iz milnih pen, in kadar je sonce posijalo vanje, so se prekrasno bleščala v vseh mavričnih barvah. Grad je bil poln najdragocenejše oprave. Mize, stoli, omare in klopi, vse je bilo iz polžjih lupin in Mica jih je vsak dan drgnila in gladila, da so se svetile bolj kakor sama slonova kost.

Potres

Pod gradom v krtini je imela svoj dom tolsta krtica. Sredi krtine si je napravila gnezdo, v katerem so se prekopicevali štirje krtiči. Okrog gnezda pa si je speljala lovska pota, po katerih je hodila na lov za ogrci in ličinkami in jih nosila otročičem.

Nekoč pa je v krtini nastal hud pretep. Krtiči so se stepili za mastnega ogrca. Takrat ravno njihove matere ni bilo doma, da bi jih bila mirila. Grizli so se z ostrimi zobmi, obmetavali s tacami in razrili vse gnezdo, da se je potresla mogočna krtina. Nastal je silovit potres, grad na Krtini se je zamajal in se zrušil v razvaline.

Popotnika

Mica Zalolica in Tine Kosmatine sta se komaj rešila iz podirajočega se gradu. Otožna sta stala pod gradom in jokala za svojo srečo. Mica je točila za grah debele solze, Tine pa je jezno vihal junaške brke. Končno pa je vtaknil roke v hlačne žepe in rekel:

»Nič ne pomaga, kar je, pa je. Zdaj sva brez strehe in ne kaže nama drugega, kot da greva po svetu in si poiščeva nov dom.«

Mica pa je rekla: »To je junaška beseda!« Obrisala si je debele solze, razgrnila svoj robec in nabrala vanj opravo, kar je je še ostalo cele: pet mizic, osem stolov, štiri omare, dve postelji in velik štedilnik. Zavezala je vse v culo, Tine si jo je oprtal na ramo, vzela v roko popotno palico in skupaj sta se odpravila po svetu, da si poiščeta nov dom.

Goban

Dolgo sta hodila, cele tri ure, četrte pol, ko sta prišla v velik gozd. Sredi gozda je stal ponosen hrast, pod njim pa je rasel mogočen goban.

»Glej, prekrasno palačo,« je rekel Tine Kosmatine. »Kakor nalašč za naju. Pod to široko streho ne bo mogel dež do naju, pa tudi pred soncem bova varna, da ti ne ožge prelepih lic.«

Mica je odgovorila: »Prav imaš, Tine.« Sklonila se je do gobana in ga prijazno zaprosila: »Ljubi goban, saj dovoliš, da se nastaniva pod tvojo široko streho. Uboga ponesrečenca sva, ki nama je potres razrušil mogočni grad na Krtini.«

Goban pa je prijazno zabrundal: »Kar vstopita. Strehe bo za vaju dovolj. Mi vsaj dolgčas ne bo, ko sem ostal sam in so mi vse mladiče pokradli neusmiljeni ljudje.«

Tine je odložil culo in jo razvezal, Mica pa je razpostavila pod gobanom mize in stole in omare in mehko postlala postelji. Od dolgega potovanja sta bila trudna, zato sta šla zgodaj spat.

(Dalje.)

Payle Kveder

Ptice selivke se poslavljajo

Ko porumene gozdovi in onemogli odpadajo uveli listi na pota in zelene travnate preproge, se zavemo, da je jesen. Pa še druge znake nastopajočih jesenskih dni imamo. Najvidnejši in zelo pomemben znak je ptičja selitev. Nagon po samoohranitvi požene v tuje kraje naše pernate znance in prijatelje. Dolge mesece, celo zimo, so naši vrtovi in gozdovi pustili, dolgočasno tihi. Ni ptic pevka in njihovih veselih melodij. Zato pa je naše veselje tem večje, ko se drobni kralci čez mesece vračajo, prinašajoč veselje, toploto, pomlad...

Vse naše ptice lahko razdelimo v več skupin: stalne ptice, klativke in ptice selivke. Stalne ptice se drže v vseh letnih časih pri nas in kljubujejo vremenskim neprilikom. Klativke ali klateži se klatijo v gručah ali posamično iz kraja v kraj. Preselijo se tja, kjer je zanje dosti hrane. Križem kražem preromajo razne kraje.

Taki so: brglez, detli, kalini, liščki, žolne in polno drugih... Ti se ne ozirajo na letni čas. Kadar ni za lačne želodčke več hrane na enem mestu, si jo poiščejo drugod. To so cigančki med ostalimi ptičji-mi rodovi, vedno nemirni in vedno lačni neugnanci. Selivci pa tvorijo najštevilnejše ptičje vrste. Oni nas jeseni zapuste, prezimujejo drugod (v Evropi, Aziji, Afriki), spomladi pa se vračajo v kraje, kjer so se izvalili.

Načini selitve so zelo različni. Nekatere ptice lete posamično (kukavica), mnogo več pa je vrst, ki lete v gručah — jatah. Oblike teh skupin so spet medsebojno različne. Več ptičjih vrst — več selitvenih navad.

Pred odletom se navadno ptičje vrste nekaj dni zbirajo. To je takrat nemira in čivkanja, čebljanja in preletavanja! Ko je vrsta ali skupina vsa zbrana, odlete od nas... Čez gore, močvirja, hoste in širna polja vodi njihova pot, polna zaprek in nevarnosti...

Lete v različnih oblikah. Skupino skupaj stopenih ptic, ki lete v neredu, imenujemo neoblikovana jata. Taka jata je navadno na široko raztegnjena. Le pri preletu čez visoke planine se taka skupina strne skupaj, si tako poišče najlažjo in najvarnejšo pot čez zapreke. Ko pa zapreke preleti, se spet raztegne. V taki obliki lete večinoma vsi pevci in pa nekatere roparice.

Nekatere ptice lete v obliki dolge črte ali, kot pravijo, dolge ceste. To pa je že bolj organiziran in discipliniran let, katerega oblika je točno določena. V tej obliki lete nekatere pevke, divji golobi itd.

Zelo priljubljena oblika leta je oblika klina. (To posnemajo današnji aeroplani, ki lete v obliki klina, če jih leti več skupaj.) V tej obliki lete navadno velika krdela večjih ptic kot: divje race, gosi itd... Zakaj pa taka oblika? Zato, ker je zračni upor pri taki razporeditvi manjši. Pa ne lete vsi ptiči v klinu v isti višini. Zadnji lete vedno malo više kot njihov prednik. To najbrž delajo zato, da imajo vsi pred seboj prost pogled v smeri leta. Skupino vodi navadno močan in neustrašen samec, ki je navadno najsposobnejši in najstarejši. Seveda pa utrujenega vodjo v primeru potrebe zamenjajo drugi med potjo. (Istotako se med potjo menjajo turisti ali smučarji, kadar morajo gaziti nov sneg, da se preveč ne utruji samo eden.)

Kako visoko lete ptice selivke, je odvisno od vremenskih prilik. Razumljivo je, da je različna višina v deževnem ali meglenem vremenu in se razlikuje od leta v jasnem ali vetrovnem. Vodnik skrbi, da poišče najugodnejšo pot, bodisi visoko ali nizko. Nekatere ptice lete silno nizko, kar pa je nevarno, da jih ptičarji ne ujamejo. Starejše ptice si nabere med takimi potovanji izkušenj in te potem uporabljajo pri ponovnih poletih. Ognejo se lahko škodljivih zaprek in nevarnih krajev, če vedo zanje že iz prejšnjih poletov.

Potujejo pa nekatere ptice samo podnevi, druge spet samo ponoči. Ponoči potujejo one, ki imajo velike in ostre oči ter res dober sluh. Vse ptice pa vodi seve močan prirojen nagon in razvit čut za določanje smeri.

Nekateri trdijo, da potujejo stari in mladi zase. No, najbrž bo tako, da ni stroge starostne ločitve, le vodniki so starejši in bolj izkušeni.

Razdalje, ki jih premagajo ti naši pernati ljubljenci, so navadno velike. Gotovo napravi najdaljšo pot med vsemi selivci majhen in droben vodni ptiček, ki pilet z otoka Islanda v severnih krajih

in leti v južne pokrajine. To je pot čez 100.000 km. Mali severni galebi, ki so doma v severnih ledenih krajih, lete prezimovat v Južno Ledeno morje. Torej prelete pot s severnega tečajnega ozemlja v južne tečajne pokrajine.

Vsaka ptičja vrsta leti popolnoma svojo selitveno pot, napravlja ovinke in premaguje različne ovire. Tako nekatere vrste zlahka prelete visoke Alpe, druge pa se jim ognejo. Povodne ptice slede vodi, ker to zahteva njihov način življenja. Zato ima njihova zračna pot polno ovinkov.

Štorklja in njena družina

Seveda imajo ptice različne potovalne sposobnosti. Nekatere lete hitro, druge počasneje. Navadno prelete do 70 km na uro. Spet so nekatere vrste sposobnejše in vztrajnejše, lete 1000 km in več brez prestanka, druge pa le nekaj sto kilometrov. Deževnik preleti tudi 1000 km, čaplja pa le do 200 km dnevno.

Nekatere vrste imajo med selitvijo točno določen dnevni red. Dnevni potovalci lete zgodaj zjutraj in počivajo opoldne, nočni potniki pa lete ponoči in počivajo zjutraj. Seve ne smemo misliti, da lete te ptice vedno po ves dan. Čaplja leti le nekaj ur dnevno, isto tudi druge ptice. Ostali del dneva porabijo za odmor. Vse ptičje vrste ne odpotujejo istočasno, zato pa se tudi na spomlad vračajo v različnih dobah.

Na dolgem potovanju preti drobnim, pa tudi močnejšim in večjim selivcem polno nevarnosti. Mnogi ptički opešajo zaradi lakote in onemoglosti ter poginejo. Povsod pa preti polno nevarnosti in sovražnikov. Vreme, živali, a tudi človek redči vrste pisanega ptičjega rodu.

Ko minejo dolgi, megleni in mnogokrat pusti zimski dnevi, se začno vračati tudi naši krilatci. Navadno prilete samci prvi in poiščejo kraj, kjer bodo domovali. Med delom si veselo prepevajo ter čakajo vrnitve samičk.

Ptičja vrnitev nam oznani čas veselja, petja in novega življenja.

Milan Skrbinšek

O zlata otroška doba

Da, tako lahko brez vsakega olepšavanja imenujem čas svoje zgodnje mladosti. Saj so bili tisti časi pred petimi desetletji, ko sem se podil in rasel jaz, tako različni od poznejših desetletij, kakor se razlikuje lep sončen dan v cvetoči pomladi od mrkega jesenskega dneva. O vojni takrat po svetu ni bilo ne duha ne sluha.

Tudi družine so živele lepo, mirno, brezskrbno življenje. Da, brezskrbno in — mirno življenje. In ta mir, ki ga ni kalila nestrpnost staršev in otrok, ta boleštna nestrpnost, ki je v težkih in razburkanih časih od prve svetovne vojne sem le preveč razumljiva, ta mir je bil tisti mehki, topli veter, ki nas je vse zazibaval v lepo družinsko življenje.

Če pa se je kdaj naselila za nekaj časa v družino skrb zaradi kakega nepredvidenega dogodka, mi otroci tega nismo občutili, ker sta oče in mati premagovala vsako težavo na skrivnem, kadar sta bila sama med seboj, ter sta otrokom kazala tudi tedaj vedno svoje vedro lice.

Zato vam bo pač ta lepa prešernost in brezskrbnost moje mladosti, ki vam jo bom poskušal pričarati pred oči, razumljiva.

Lansko leto sem vam pripovedoval, kako sem že kot otrok in dijak igral na diletantskem odru; letos pa vam bom podal nekaj onih blestečih slik, ki so se nizale na rožnato nit moje mladosti poleg doživetij igranja na odru.

Da vas pa lepo neopazno pripeljem z odra na travnike, polja in gozdove, naj vam danes predvsem pripovedujem o naših otroških igrah v hiši in na dvoriščih, v vrtovih ter na zelenih tratah okrog hiše ter ob strmem pobočju ob bregu reke Drave...

I.

Meni in mojima sestrama igralska žilica ni dala miru. In tako smo vzlic temu imeli neke vrste predstav, čeprav brez občinstva, ki bi nas hodilo gledat, tudi tedaj, kadar smo »se igrali«.

Kako to?

Vidite, tudi to naše igranje je bilo večinoma dramatično zasnovano, to se pravi, da smo se igrali tako, kakor bi bili na odru, samo da smo si zgodbe teh iger sproti izmišljevali.

Pred šestinštiridesetimi leti, ko je bilo meni devet let, smo stanovali v Pfrimerjevi hiši v Mariboru ob levem bregu Drave, tam blizu broda, kjer je danes že vse zazidano. Takrat pa je stala »naša« hiša čisto na samem in daleč okoli nje se je razprostiral ogromen travnik našega premožnega hišnega gospodarja, ki je imel mnogo smisla za nas otroke. Travo je pokosil menda samo enkrat na leto, kajti spominjam se, da je zrastle vedno visoko, visoko...

In po tem travniku smo smeli početi vse, kar je bila zmogla naša domišljija. Otrok nas je bilo v tisti hiši nad trideset; lahko si torej mislite, kako smo ta travnik zdelali.

Vsi smo prebirali pravljice »indijanarice« — povesti o Indijancih. Naša domišljija je bila torej zelo razgreta in polna drznosti. Trava je segla tudi najdaljšemu med nami čez glavo. Ta travnik je bil naš — pragozd. Steptali smo na njem po vsej dolžini in širini dolge in v čudovitih vijugah zveržene in križajoče se poti.

Pa smo ustanovili tabore sovražnih indijanskih naselbin. Jasno je, da smo si okrasili glave z indijanskim, različno pobarvanim perjem; saj je bilo v hiši dovolj perja, ker je imela vsaka družina velik vrt in mnoge od njih kokošnjake. Matere in očetje so nam radi pomagali in izdali rade volje tudi kakšen krajcar, da smo se lahko po indijansko opravili. Tudi s starimi plahtami, raztrganimi rjuhami in preluknjanimi pestrimi prti so nam postregli. — Zasnovali smo

kar na licu mesta cele drame z zmernim začetkom, ki ga je razgibalo kakšno nenavadno dejanje, in s kričavim, hudim zaključkom.

Ta naša »pokrajina« je bila zelo mikavna, kajti sredi »pragozda« se je dvigal »Kameniti hrib«, a na drugem koncu je zevala »Globoka dolina«. A to dvoje je bilo že čisto naše prizorišče, kajti imenovani hrib in dolina sta bila delo naših rok. Poželi smo namreč precejšen kos travnika ter tam izkopali kakšnih pet do šest metrov v širino in dolžino veliko, poldrug do dva metra globoko jamo; izkopano kamenje pa smo znosili na velik kup, pa sta tako nastala »Kameniti hrib« in »Globoka dolina«. Zavzemanje tega hriba je zahtevalo pri naših bojnih igrah vedno zelo mnogo »žrtev«. V Globoki dolini smo ob strmih pobočjih izkopali v zemljo še precejšne rove. Na tem prizorišču se je bilo mogoče seveda sijajno igrati in še danes mi trepečejo živci, ko si predstavljam, kako se je ob začetku od nas zasnovane in igrane igre zdela vsa »dežela« kakor — mrtva... Posamezni sovražni indijanski tabori so se namreč potuhnili v svoja skrivališča in z zadržanim dihom oprezovali po sovražniku, ki je ždel in prežal Bog ve kje...

Le naše indijansko, dobro šolano oko je moglo zapaziti rahlo, a sumljivo valovanje visokih travnih bilk. To so bili vohuni, ki so se plazili čisto tiho po vseh štirih ali pa po trebuhu po onih vijugastih potih pragozda, ali pa so si krčili pot kar med gostim »drevjem«!

Zadrževali smo sapa in — prisluškovali...

Niti v prvi svetovni vojni na ruski fronti, devetnajst let pozneje, nisem bil v najhujših trenutkih tako zelo razburjen! Prav zares!...

Tišina... Nenadno — sumljivo valovanje! — Sumljivi šumi!... Pravi ali samo plod razgrete domišljije in napetih živcev?!... Tu — pritajen krik! — Težak padec!... Spet — tišina...

Bilo bi predolgo, če bi hotel opisati ta vedno bolj razburljiv, vedno hitrejši in vedno glasnejši razvoj napetih dogodkov, ki so dosegli končno z glušečim krikom svoj višek! — Zmagovalci na eni, premaganci na drugi strani! — Nato pa proslava zmage okoli ognja, ki ga je pa »zveza narodov« v Pfrimerjevi hiši (naši očetje in naše matere) označila kot občenevaren pojav ter nam je kasneje zaradi njega »naložila« tako težko odškodnino, da nam je bilo na naših lesenih »tronih« res težko — sedeti!... (Dalje.)

Mirko Kunčič

Moje gosli

*Gosli stare jaz imam,
gosli čudovite:
v njih so pesmi žalostne
in vesele skrite.*

*Kadar rajnke matere
spomnim se — zapoje
struna pesem žalostno;
v njej so solze moje.*

*Kadar v mraku se domov
oče vrne z dela —
mojih gosli pesmica
spet je vsa vesela...*

*Gosli stare jaz imam,
gosli čudovite:
v njih so pesmi žalostne
in vesele skrite.*

Spoštovani g. urednik!

Sedaj se prvič oglašam v »Vrtcu«, katerega zelo rada čitam. Enako tudi moji sestrici. Naročnica sem že tri leta, odkar ne hodi več sestra v šolo, ker prej ga je ona naročala. Pošiljam Vam tudi uganke, katere sem zelo težko uganila. V vsaki številki sem reševala, a nikdar nisem prišla do zaključka. Ali sedaj sem se odločila. Pošiljam tudi prošnjo, da se moje malo pisemce objavi v prihodnji številki. Upam, da ne bo romalo v koš. Se bom še kaj oglasila.

S spoštovanjem

Kristina Hace,

učenka II. r. višje lj. šole v Starem trgu.

Cenjeni g. urednik!

Iz našega lepega Novega mesta ni bilo še nobenega dopisa. Zato sem se jaz spomnila, da Vam napišem nekaj vrstic. Na »Vrtcu« sem naročena prvo leto in ga prav z veseljem čitam. Posebno mi ugaja povest »Bebček Mihec«.

Ako Vam dopušča čas, si pridite ogledat naše mesto in njega lepo okolico. Upam, da moje prvo pisemce ne bo romalo v Vaš nenasitni koš.

Najlepše Vas pozdravlja Vaša naročnica

Simona Ferlič,

učenka II. razreda v Novem mestu.

Spoštovani g. urednik!

Vaše skrite steze
mi delajo sive lase!
Rad se pri njih zamudim;
ves srečen sem, če jo pogodim.

Naša fara je Tržišče na Dolenjskem, kjer je lepa farna cerkev sv. Trojice. Imamo štiri lepo uglasene zvonove. Cerkev ima električno razsvetljava. V Tržišču je »Društveni dom«, velika šola in blizu vasi tudi nova postaja Tržišče, od koder vodi nova proga v Sevnico. Postaja Tržišče stoji na lepi ravnini. Mimo teče reka Mirna. Eno uro hoda od Tržišča je moja rojstna vas Gabrijele. Gabrijelska cerkev je podružnica tržiške fare. Patron cerkve je sv. Lenart. Vas Gabrijele ima lepo sončno lego na gričku. V Gabrijelah imamo dvakrat cerkveno prošenje: o sveti

Ani in o sv. Martinu. Vina je v naši fari v izobilju, kadar trta obrodi.

Cenjeni gospod urednik! Popisal sem našo faro in svojo rojstno vasico. Vašega požrešnega koša rešite me, gospod urednik! Pošiljam Vam, gospod urednik, in vsem naročnikom »Vrtca« najlepše pozdrave, vesele in zdrave!

Vaš

Zabukovec Ivan,

učenec V. razreda v Trzišču.

Velecenjeni g. urednik!

Tudi jaz se štejem med naročnike Vašega lista »Vrtca«. Sem učenka III. razreda. V naši šoli imamo 17 naročnikov »Vrtca«. Čita ga skoraj ves razred. Damo ga drug drugemu.

Ugaja nam povest o »Bebcu Mihcu«. Rešujem rada uganke, ki so velikokrat trdi orehi. Letos sem prvič začela čitati »Vrtcu«.

Zelo me bo veselilo, ako ugledam svoje vrstice v njem.

Z odličnim spoštovanjem Vas pozdravlja vdana

Zinka Pavše,

uč. III. razreda v Rožnem dolu.

Spoštovani g. urednik!

Iz našega Kostelskega kraja se nihče ne oglasi. Zato sem se pa jaz odločila. Vsi že težko čakamo »Vrtca«, da zopet pride. V »Vrtcu« so lepe povesti, najbolj mi je ugajal »Bebček Miha«. Kar smili se mi Mihec, ker so ga tako po nedolžnem zaprli. Napisala Vam bom tudi kaj o našem kraju. Doma sem iz Potoka. Mimo naše hiše šumi potoček. V šolo hodim 10 minut daleč v 4. razred osnovne šole. Blizu šole teče Kolpa, ki meji na Hrvaško. Tudi Fara je lepa majhna vasica. Na hribčku stoji velika cerkev, posvečena Mariji Vnebovzeti. Vabim Vas, da v poletnih dneh pridete pogledat naše prelepe kraje. Upam, da to pismo, ki je prvo, ne bo romalo v koš, ampak da ga boste sprejeli.

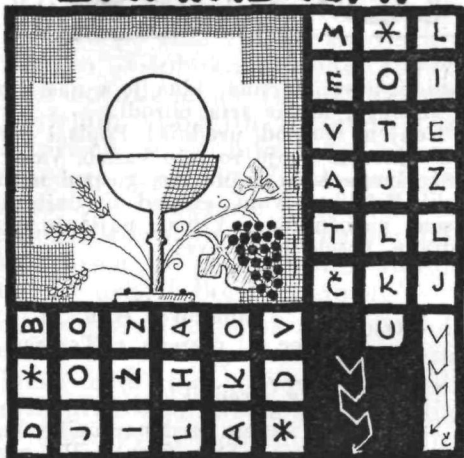
Vas iskreno pozdravlja Vaša naročnica
Jakšič Ivanka,

uč. IV. razreda v Vasi, pošta Fara.

SKRITE * STEZICE

1.

ZNAMENJA.

2.

IZ ŠOLE (FRANČE)

3.

CERKVICA.

4.

Uganka

(P. Golobič)

Obstojam le kot nepoznana.
Ko me spoznaš, sem že izgnana.
Zdaj beli glavo si še ti,
ker meni v „Vrtec“ se mudi.

5.

Številnica

(Nartnik Mar.)

1 9 2 5 + 5 6 + 4 8 2 3 7 =

Ključ: 1 2 3 4 5 6 3 = mladi ljudje

7 8 = glagol III. os.

9 6 = osebni zaimsek.

Rešitve do 25. septembra upravi »Vrtca«, Cesta 3. maja, Ljubljana. Osem izžrebanih reševalcev dobi lepe nagrade: nalivno pero, zvezke in mladinske knjige.

**Priporočamo v nabavo
sledede knjige „Vrtčeve knjižnice“:**

Wibmer-Pedit-Čampa: Štirje zvonarčki
nevez. L. 2'50, vez. L. 4'—.

Fr. Bevč: Grivarjevi otroci
nevez. L. 5'—, vez. L. 4'50.

Jan Plestenjak: Bajtarska kri
nevez. L. 4'—, vez. L. 5'50.

Rud. Pečjak: Japonske pravljice
nevez. L. 5'—, vez. L. 4'50.

Milko Bambič: Fižolčki
nevez. L. 5'—, vez. L. 4'50.

Rud. Pečjak: Rokec
nevez. L. 5'50, vez. L. 7'—.

**Naročila na upravo „Vrtea“
Kopitarjeva 2 (Ničman), Ljubljana**